ಕೊನೆಯ ಮಗನಾದ ಜಯಶರ್ಮನು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಈ ಹರಿಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಾಸ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಪಂಡಿತರಾದ ಪುರಾಣಿಕರ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯ ವ್ರತದ ಆಚರಣೆಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ, ವಿಧಾನವನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಕೂಡ ಆ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಅವನೂ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಭಕ್ತರೊಡನೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹರಿಪೂಜೆ, ಜಾಗರ, ದ್ವಾದಾಶಿ ಪಾರಣೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ದಿನ ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯ ವ್ರತವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಯಶರ್ಮನು ಮಲಗಿದಾಗ ಅವನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾದಳು. ಮತ್ತು ಜಯಶರ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ:- ನೀನು ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಈ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿರುವೆ. ಮತ್ತು ಪಂಡಿತರ ಬಾಯಿಂದ ಆ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿರುವಿ. ಆದರಿಂದ ನಾನು ಸುಪ್ರೀತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ.

ಜಯಶರ್ಮ:- ಸುಂದರಿ, ನೀನು ಯಾರು? ಇಂದ್ರನ ರಾಣಿಯಾದ ಶಚಿಯೋ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಗಂಧರ್ವ ಸುಂದರಿಯೋ, ಕಿನ್ನರ ಕಾಮಿನಿಯೋ, ಸೂರ್ಯನ ಸತಿಯೋ, ಚಂದ್ರನ ಚೆಲುವೆಯೋ ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನಂಥ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಯಾರ ಮಡದಿ? ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿರುವಿ?

ಲಕ್ಷ್ಮೀ:- ನೀನು ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿರುವಿಯಷ್ಟೇ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ವೈಕುಂಠ ಲೋಕದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಭಗವಂತನ ಆದೇಶದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಈಗ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹರಿಮಿತ್ರ ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಿಲಿತರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಾಸದ ಏಕಾದಶಿಯ ವ್ರತವನ್ನು ನೀನು ಆಚರಿಸಿದೆ. ಈ ವ್ರತದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಜಯಶರ್ಮ:- ತಾಯಿ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಾಸದ ಹಾಗೂ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ:- ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರುಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ, ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಿ. ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮಾಸವು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಈ ಅಧಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಅವನ ನಾಮಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಾನವರ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ. ಈ ಅಧಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ, ದ್ವಾದಶಿ ಹಾಗೂ ರಾತ್ರಿ ಶೇಷದಲ್ಲಿ ತ್ರಯೋದಶಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ತ್ರಯೋದಶಿಯ ದಿನ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು.

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ನಿರಾಹಾರಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾಹ ಮಪರೋಹನಿ ।
ಭೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಶರಣಂ ಮೆ ಭವಾಚ್ಯುತ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ದೇವರ ಎದುರು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡು, ಭಜನೆ, ಪುರಾಣ, ಪಾರಾಯಣ, ನೃತ್ಯ, ವಾದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ದೇವರ ಎದುರು ಜಾಗರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ-ವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಾದಶಿ ಹಾಗೂ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನಗಳಂದು ದೇವರಿಗೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಮೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾರೂಪ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ

ಅಜ್ಞಾನ ತಿಮಿರಾಂಧಸ್ಯ ವ್ರತೇನಾನೇನ ಕೇಶವ ।
ಪ್ರಸೀದ ಸುಮುಖೋ ಭೂತ್ವಾ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರದೋಭವ ॥

ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಂಚಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂಧುಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಆ ಜಯಶರ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ಜಯಶರ್ಮನಿಗೆ ವಿಪುಲವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ದೊರಕಿತು. ಅವನು ಮಹಾ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ದಯೆಯಿಂದ ಭಾಗ್ಯವಂತನಾಗಿ ಬಂದ ಮಗನನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ಸೋದರ ಪರಿವಾರದವರೂ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಅಧಿಕಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಮಾಸ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಕಮಲಾ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಅರವತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಅಧಿಕ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಕಾಮದಾ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೪

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:-

ಏಕಾದಶೀ ಕಲೌ ರಾಜನ್ ಭವಬಂಧವಿಮೋಚಿನೀ ।
ಕಾಮದಾ ಸರ್ವ ಕಾಮಾನಾಂ ಪಾಪಾನಾಂ ಪಾಪಃ ಭುಮಿ ॥

ಧರ್ಮರಾಜ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿಯು ಮಾನವರನ್ನು ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾಪಿಗಳ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಧಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಏಕಾದಶಿಯನ್ನು ಕಾಮದಾ ಏಕಾದಶಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪಿಗಳು.

ಧರ್ಮರಾಜ:- ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಪಾಪರೂಪಿಗಳಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುರೂಪರು ಹಾಗೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತೀಯ. ಅದು ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ:- ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಕಾದಶಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಈಗಲೇ ವಿಷ್ಣುರೂಪ ಆದಂತೆ. ಏಕಾದಶಿಯ ವ್ರತದಿಂದ ಅವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ? ದಶಮಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ, ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ನಿರ್ಜಲ ಉಪವಾಸ, ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಪಾರಣ, ಮೂರು ದಿನ ನಿರತಂರ ಭಗವತ್ಸೇವೆ ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರು ಇಹದಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿ ಪರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಅಧಿಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಮದಾ ಏಕಾದಶಿಯ ಮುನ್ನಾದಿನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ಹೂವು, ತುಳಸಿ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ವಿವಿಧ ನೈವೇದ್ಯ, ಮಂಗಳಾರತಿ ಮುಂತದವುಗಳಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದಶಮಿ ಹತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಏಕಾದಶಿ ಹನ್ನೊಂದು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ, ದ್ವಾದಶಿ ಹನ್ನೆರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ದಶಮಿಯ ದಿನ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯ ಬಳಕೆ, ಮಾಂಸ, ಚೆನ್ನಂಗಿ ಬೇಳೆ, ಕಡಲೆ, ಹಾರುಕ ಧಾನ್ಯ, ಕಾಯಿಪಲ್ಯೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಪರಾನ್ನ, ಎರಡನೇ ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮತ್ತು ಮೈಥುನ ಈ ಹತ್ತನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ದಶಮಿಯ ದಿನ ಈ ದಶಪದಾರ್ಥಗಳು ವರ್ಜ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಏಕಾದಶ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಜೂಜಾಟ, ನಿದ್ದೆ, ಎಲೆಅಡಿಕೆ, ಹಲ್ಲನ್ನು ಉಜ್ಜುವದು, ಪರನಿಂದೆ, ಚಾಡಿಹೇಳುವದು, ಕಳವು, ಹಿಂಸೆ, ರತಿಕ್ರೀಡೆ, ಕೋಪ, ಸುಳ್ಳುಮಾತು ಇವು ಹನ್ನೊಂದು ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ವರ್ಜ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಂತೆ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ದ್ವಾದಶ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ, ಮಾಂಸ, ಚೆನ್ನಂಗಿಬೇಳೆ,

ಎಣ್ಣೆ, ಸುಳ್ಳು ಮಾತು, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಪ್ರವಾಸ, ರಾತ್ರಿಊಟ, ಮೈಥುನ, ಎತ್ತನ್ನು ಏರುವದು. ಪರಾನ್ನ ಹಾಗೂ ತರಕಾರಿ ಈ ದ್ವಾದಶ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಿಯಮಬದ್ಧನಾಗಿ ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಗೈದು ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಕಾಮದಾ ಏಕಾದಶಿಯು ಮಾನವರ ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಹೇಳಿದವರು ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸಾವಿರ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಕಾಮದಾ ಏಕಾದಶಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತದ ವಿಧಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೫

ನಾರದ:- ಮಹೇಶ್ವರ, ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಯಾವ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಷಡ್ರಸಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಹಾಗೂ ನಖಕೇಶಗಳ ಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಫಲವು ಬರುವದು? ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ:- ಆಷಾಢ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಕಾರ್ತೀಕ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶಿಯವರೆಗೆ ಆಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದರಿಂದ ಈ ನಾಕು ತಿಂಗಳು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿ ಮುಂತಾದ ಬೇರೆ ಮಂಗಳ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದಿತವಾದ ಈ ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಸೂರ್ಯನು ಮಿಥುನರಾಶಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಗೆ ಪಿತಾಂಬರವನ್ನು ಉಡಿಸಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ದಿಂಬನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಆ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದವರು ಪಂಚಾಮೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಗಂಧ, ಧೂಪ, ದೀಪ ಹಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಸುಕ್ತೇತ್ವೈ ಜಗನ್ನಾಥಂ ಜಗತ್ ಸೂಕ್ತಂ ಭವೇವಿದಂ ।
ವಬುದ್ಧೇತ್ವೈಬುದ್ಧೇತ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಚರಾಚರಂ ॥

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾಪ ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ

ಪ್ರತಿಮೆಯ ಎದುರಿಗೆ ನರರಾಗಲಿ, ನಾರಿಯರಾಗಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತಗಳ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಈ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂತಾನ ಸುಖ, ಚಾತುರ್ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸುಂದರ ಶರೀರ. ವಾಸನೆ ಎಣ್ಣೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಹೂ ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಧರಿಸದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಜನ್ಮ, ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಕಹಿ, ಸಿಹಿ, ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪು, ಖಾರ, ವಗರು, ಈ ಷಡ್ರಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾನವನು ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಕುರೂಪಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ದೇಹ ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ನಾರುವದಿಲ್ಲ. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಸಂತಾನ ಸುಖ. ಮುತ್ತಲ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುವವು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಬಿಟ್ಟರೆ ಭೂಲೋಕ, ಮೌನ ವ್ರತದಿಂದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ, ನಾರಾಯಣ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರ ಜಪದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಸೌಖ್ಯ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ. ದೇವರ ಮನೆಯನ್ನು ಸಾರಿಸಿ ಗುಡಿಸಿದರೆ ವೈಕುಂಠಪ್ರಾಪ್ತಿ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದುರು ಗೀತವಾದ್ಯಗಳ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದರಿಂದ ಗಂಧರ್ವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಶನಮಾಡಿದರೆ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತ ಮಾಡಿದ ಫಲ ಲಭಿಸುವದು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ವೇದ ವೇದಾಂತ, ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಬೋಧನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ವಿಷ್ಣುಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ತುಳಿಸಿ ಪೂಜೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರಿನ ಸ್ನಾನದಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ದೇಹಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯಾಗ ಸ್ನಾನ ಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸುವದು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ರೋಗ ಪೀಡಿತನು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಆಯಾಚಿತ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಇರುವವನು ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸರೋವರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಮಾಡಕೂಡದು. ಅಹಿಂಸೆ, ದಾನ, ದಯಾ, ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ, ಇವು ನಾಲ್ಕು ಈ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿ, ಎಳ್ಳು ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ತರ್ಪಣ ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಕೋಟಿಪಟ್ಟು ಅಧಿಕಪುಣ್ಯ, ವೇದರುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಒಂದು ಅಥವಾ ಅರ್ಧ ರುಕ್ಕನ್ನಾದರೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮುಂದೆ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮೈಥುನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಬೆಲ್ಲ, ತರಕಾರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೆಲ್ಲಿಯಕಾಯಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಮೌನವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಭೋಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮೌನವನ್ನು ಆಚರಿಸುವದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂಪಾಕದ

ಭೋಜನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೌರವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹರಟೆಹೊಡೆಯುತ್ತ ಊಟಮಾಡಿದರೆ ಆ ಅನ್ನವು ಅಶುಭ ಆಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಮೌನ ಭೋಜನವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಮಾತು, ಕೋಪ, ಕರ್ಕಶತೆ, ಪರ್ವಕಾದಲ್ಲಿ ಮೈಥುನ, ಅಭ್ಯಂಗ, ಮಾಂಸ, ಮದ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಲಾಸ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದದವರು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶಯನಮಾಡಿದಾಗ ಶಕ್ಯವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಕೆಲವಾರು ವ್ರತಗಳ್ಲೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನವನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನಾರದ:- ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಎಂದರೆ ಏನು? ಅದರಿಂದ ಗೋವಿಂದನ ಪರಿತುಷ್ಟಿಯು ಹೇಗೆ ಆಗುವದು?

ಮಹಾದೇವ:- ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾದವನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಎಂದು ಪಂಡಿತರಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು ಚಾಂಡಾಲನಿಗಿಂತ ಪಾಪಿ ಎನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯಾಗಮನವು ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ದೋಷರಹಿತಳಾದ ಹಾಗೂ ಪತಿಭಕ್ತಳಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಪಾಪಿಯು ಶಿಶುಹತ್ಯಾ ಪಾತಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಜಪ, ಹೋಮ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ದೇವತಾರ್ಚನ, ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮ ಜಪ ಮಾಡಿದವರು ಹರಿಯ ಮಂತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಗೈದವರು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತದ ವಿಧಿ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನ ವಿಧಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೬

ನಾರದ:- ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತಗಳ ಉದ್ಯಾಪನ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ :-ಯಾವುದೇ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಉದ್ಯಾಪನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಫಲವು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಏನಾದರೂ ಲೋಪ, ದೋಷ ಒದಗಿದ್ದರೆ ಕುಷ್ಠರೋಗವು ತಗಲುವದು. ಮತ್ತು ಕುರುಡತನವು ಬರುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಿಗೂ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯಥಾವಿಧಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಾರ್ತೀಕ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಜಗನ್ನಾಥನು ಶಯನದಿಂದ ಉಚ್ಛ್ರಿತನಾದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು ತುಪ್ಪವನ್ನು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹಾಲನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಎಳ್ಳಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರದೊಂದಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಬೇಕು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಸುವರ್ಣದೊಂದಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಊಟದಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣಿಸಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಮುತ್ತಲ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿದವನು ಉದ್ಯಾಪನೆಯ ದಿನ ತುಪ್ಪ ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಷಡ್ರಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಕ್ವಾನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಉದ್ದು ಬಿಟ್ಟವರು ಕರು ಸಹಿತ ಗೋವನ್ನೂ, ನೆಲ್ಲಿಯ ಬೀಜ, ಎಲೆಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರು ಒಂದು ಮಾಸಿ ಬಂಗಾರವನ್ನೂ, ಫಲಾಹಾರದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನೂ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಶಯನದ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರು ದಿಂಬು ಸಹಿತವಾದ ಅರಳೆಯ ಗಾದಿಯನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲಿಸಿದವರು ದಂಪತಿ ಭೋಜನವನ್ನೂ, ನಖಕೇಶ ವ್ರತಪಾಲಿಸಿದವರು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ, ಆಮಿಷತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವರು ಕಪಿಲಧೇನುವನ್ನೂ, ದೀಪ ದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಬಂಗಾರದ ದೀಪವನ್ನೂ, ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಯನ್ನೂ, ಉದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರು ಬಂಗಾರದ ಒಂದು ಉದ್ದನ್ನೂ, ಮೈಥುನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವರು ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನೂ, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಬಿಟ್ಟವರು ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯ ಸಹಿತವಾದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯರಾದ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ವಿಷ್ಣುವನ್ನ ಪೂಜಿಸಿ, ದೇವರ ಎದುರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನ ವಿಧಿ ಎಂಬ ಆರವತ್ತಾರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಯಮನ ಆರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ವೈತರಣೀ ವ್ರತಗಳ ವಿಧಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೭

ನಾರದ:- ಸುರೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾದೇವ, ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ಒಂದು ರಕ್ತದ ನದೀ ಇದೆಯಂತೆ. ಅದನ್ನು ದಾಟುವದು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ದುಸ್ತರ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಮಲೋಕವನ್ನು ನೆನೆದರೇ ಮೈನಡುಗುತ್ತದೆ. ಈ ನರಕ ದುಃಖದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಮಹಾದೇವ:- ನಾನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಲ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಮುನಿಯು ನನಗೆ ಕಂಡುಬಂದ. ಅವನೊಬ್ಬ ಉರಿಯುವ ಸೂರ್ಯ. ಬೆಳಗುವ ಬೆಂಕಿ. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನುಡಿದ. ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಚರ್ಯೆ.

ಮುದ್ಗಲ:- ಪರಮೇಶ್ವರ, ನಾನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಅಂಗಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಮದೂತರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಮುಟ್ಟಿದ ನನ್ನ ಅವಯವಗಳು ಈಗಲೂ ಉರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ಕ್ರೂರ ಭಟರು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಜಗ್ಗುತ್ತ ಯಮನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಪ್ರೇತರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ನನ್ನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ನಾನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಯಮನನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಕೆಂಪಡರಿದ ಕಣ್ಣು, ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪಾದ ಮುಖ, ರೌದ್ರ ಆಕಾರ, ಮೃತ್ಯು, ವ್ಯಾಧಿ, ವಾತ, ಪಿತ್ತ ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳ ಪರಿವಾರ, ಭಯಂಕರ ವಿಕಾರ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರುಂಡ, ಮುಂಡ, ತಲೆಬುರುಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅನೇಕ ದಾನವರೂ ಆ ಯಮನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ಮೊದಲಾದ ಲೇಖಕರೂ ಕೈ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಯಮನ ಎದುರು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಯಮಧರ್ಮನು ತನ್ನ ಕಿಂಕರರನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ.

ಯಮ:- ದೂತರೇ, ನೀವು ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯ ಭೀಮಕನ ಮಗನಾದ ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿ ಈಗ ಮರಣೋನ್ಮುಖನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ತರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿದು. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಈಗ ನೀವು ಅದೇ ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಋಷಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿನ ಸಾಮ್ಯದಿಂದ ಈ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮುದ್ಗಲ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ.

ಯಮಕಿಂಕರರು:- ಸ್ವಾಮಿ, ನಾವು ಕೌಂಡಿನ್ಯ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷೀಣನಾದವರು ಯಾರು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾವು ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನು ಇವನೇ ಕ್ಷೀಣಾಯುಷ್ಯನು ಆಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಎಳೆದು ತಂದೆವು. ಭ್ರಾಂತರಾದ ನಮಗೆ ಯಾರು ಆಯುಷರು, ಯಾರು ನಿರಾಯುಷರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಭೀಮಕನ ಮಗನಾದ ಮುದ್ಗಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೊಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಏಕೆ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ?

ಯಮ:- ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಸ್ನಾನ, ಹರಿಪೂಜೆ, ಹಾಗೂ ಉಪವಾಸದ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಿದವರು ಪ್ರಾಯಃ ಯಮದೂತರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಾರರು. ಮತ್ತು ಉಜ್ಜಯನಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಯಮುನಾ ನದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರೂ ಹಸು, ಎಳ್ಳು, ಆನೆ, ಬಂಗಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದವರೂ ಯಮಕಿಂಕರರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಾರರು.

ಯಮದೂತರು:- ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವ ವ್ರತ? ಅಂದು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅದನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಮಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ಯಮ:- ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿ ದಿನಗಳಂದು ಈ ವೈತರಣೀ ವ್ರತವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಯಾವುದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಿಡಿದು.

ಅದ್ಯಮೇ ದೇವ ದೇವೇಶ ಉಪವಾಸೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।
ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ಪೂಜ್ಯ ಗೋವಿಂದಂ ಭಕ್ತಿಭಆವ ಸಮನ್ವಿತಂ ।
ಸ್ವಪ್ನೆ ಇಂದ್ರಿಯ ವೈಕಲ್ಯಾದ್ಭೋಜನಂ ಯಚ್ಯ ಮೈಥುನಂ ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ಷಮೇಮೇ ದೇವ ಕೃಪಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಮೋ ಪರಿ ।

ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ನಾನು ಇಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೋಷದಿಂದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಅಥವಾ ಮೈಥುನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಗಳು ಘಟಿಸಿದ್ದರೆ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಕ್ಷಮೆಮಾಡು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನದೀ ಸರೋವರಗಳಿಗೆ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಬೇಕು. ಹೋಗುವಾಗ ಮಣ್ಣು, ಗೋಮಯ, ಎಳ್ಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಶ್ವಕ್ರಾಂತೇ, ಮೃತಿಕೇಹರ ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮೃತ್ತಿಕಾ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ, ತಿಲ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ತುಳಸೀ ದಳವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಗವಂತನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅವಗಾಹನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ನಾನವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಛಿದ್ರವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಕೊಡವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಐದು ಚಿಗುರೆಲೆಗಳ್ಳೂ ಐದು ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧಿ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಇಡಿಸಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಶ್ರೀಧರನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪೂರ್ಣವಿಧಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಂಡಲವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಮಧರ್ಮನ ಕೈ ಕಾಲು ಅವಯವಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ಮುಂದೆ ತಾಮ್ರದ ಒಂದು ವೈತರಣೀ ನದಿಯನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ಯಮನ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು.

ಆವಾಹಯಾಮಿ ದೇವೇಶಂ ಯಮಂ ವೈ ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಂ ।

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಯಮನನ್ನು ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು. ಅದರಂತೆ

ಈಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಸಾನಿಧ್ಯಂ ಕುರು ಕೇಶವ ।

ಇದಂ ಪಾದ್ಯಂ ಶ್ರೀಯಃಕಾಂತ ಸೋಪವಿಷ್ಟಂ ಹರೇ ಪ್ರಭೋ ॥

ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಕೇಶವನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ. ಈ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗು. ಇಕೋ ನಿನಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ. ಇದೋ ನಿನಗೆ ಪಾದ್ಯ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಿನಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಆಸನವನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧ ಕಂಕಣನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಅನಂತರ

ಭೂತಿದಾಯ ನಮಃ ಪಾದೌ ಪೂಜಯಾಮಿ

ಎಂದು ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಅಶೋಕಾಯ ನಮಃ ಜಾನುನೀ ಪೂಜಯಾಮಿ

ಎಂದು ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನೂ

ಶಿವಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ತೊಡೆಗಳನ್ನೂ

ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಯೇ ನಮಃ

ಎಂದು ಸೊಂಟವನ್ನೂ

ಕಂದರ್ಪಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಗುಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯವನ್ನೂ

ಆದಿತ್ಯಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ವೃಷಣವನ್ನೂ

ದಾಮೋದರಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನೂ

ವಾಸುದೇವಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಎರಡೂ ಸ್ತನಗಳನ್ನೂ

ಶ್ರೀಧರಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಮುಖವನ್ನೂ

ಕೇಶವಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಕೂದಲುಗಳನ್ನೂ

ಶಾರಂಗಧರಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಬೆನ್ನನ್ನೂ

ವರದಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ

ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಪದ್ಮ, ಖಡ್ಗ, ಪರಶುಪಾಣಯೇ ನಮಃ

ಎಂದು ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ

ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ ತುಭ್ಯಂ ನಮಃ

ಎಂದು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ

ಮಚ್ಛಂ ಕೂರ್ಮಂ ವರಾಹಂಚ ನಾರಸಿಂಹಂಚ ವಾಮನಂ
ರಾಮಂ ರಾಮಂಚ ಕೃಷ್ಣಂಚ ಬುದ್ಧಂ ಕಲ್ಕ್ಯಂ ನಮೋಸ್ತುತೇ

ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಮಚ್ಛ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನರಸಿಂಹ, ವಾಮನ, ಪರಶುರಾಮ, ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಬುದ್ಧ, ಕಲ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ದಶಾವತಾರ ರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನೇ ನಿನಗೆ ನಮೋನಮಃ ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜೆಗೈಯಬೇಕು.

ಅನಂತರ ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು

ಧರ್ಮರಾಜ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಧರ್ಮರಾಜ ನಮೋಸ್ತುತೇ
ದಕ್ಷಿಣಾಧಿಪತೇ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ಮಹಿಷವಾಹನ

ಎಂದು ಯಮಧರ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ಅನಂತರ

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ವಿಚಿತ್ರಾಯ ನಮೋನಮಃ
ನರಕಾರ್ತಿ ಪ್ರಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ಕಾಮಾನ್ ಯಚ್ಛಮಮೇಪ್ಸಿತಾನ್

ಎಂದು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಳಿಕ

ಯಮಾಯ ನಮಃ	**ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ನಮಃ**
ಮೃತ್ಯವೇ ನಮಃ	**ಅಂತಕಾಯ ನಮಃ**
ವೈವಸ್ವತಾಯ ನಮಃ	**ಕಾಲಾಯ ನಮಃ**
ಸರ್ವಭೂತಕ್ಷಯಾಯ ನಮಃ	**ವೃಕೋದರಾಯ ನಮಃ**
ಚಿತ್ರಾಯ ನಮಃ	**ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಾಯ ನಮಃ**
ನೀಲಾಯ ನಮಃ	**ಧಧ್ಯಾಯ ನಮಃ**

ಎಂದು ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮಗಳಿಂದ ಯಮಧರ್ಮನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ ತಾಮ್ರದ ವೈತರಣಿಯಲ್ಲಿ ಯಮಲೋಕದ ಆ ವೈತರಣೀ ನದಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

ವೈತರಣಿ ಸುದುಷ್ಪಾದೇ ಪಾಪಘ್ನಿ ಸರ್ವ ಕಾಮದೇ
ಇಹಾಭ್ಯೇಹಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ಗ್ರಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯೊ ಕೃತಂ

ದಾಟಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ವೈತರಣೀ ನದಿಯೇ, ನೀನು ಸರ್ವ ಕಾಮಪ್ರದಳೂ ಆಗಿರುವೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ. ನಾನು ನೀಡಿದ ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಆ ವೈತರಣೀ ನದಿಯನ್ನು ಕೇಶವನ ದಯೆಯಿಂದ ನಾನು ದಾಟಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವೈತರಣಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ

ಪಿತೃಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತಾಮ್ರದ ವೈತರಣೀ ನದಿಯನ್ನು ನಾನು ದಾನ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಅನಂತರ ಪೂರ್ಣ ಕಲಶದ ಮೇಲೆ ತಾಮ್ರದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ಕೇಶವನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಜಗನ್ನಾಥ ಸಂಸಾರಾದುದ್ಧರಸ್ವಮಾಂ
ನಾಮಗ್ರಹಣ ಮಾತ್ರೇಣ ಸರ್ವಂ ಪಾಪಂ ಹರಸ್ವಮೇ

ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಕೃಷ್ಣ, ನಿನ್ನ ನಾಮಗ್ರಹಣವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಪರಮಂ ಕಾರಿಕಂ ನವತಂತು ಭಿಃ
ಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಣೀಶ್ವರ ದೇವೇಶ, ಪ್ರೀತೋಯಚ್ಛ ಮಮೇಪ್ಸಿತಂ

ಒಂಬತ್ತು ಎಳೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಎಂದು ಜನಿವಾರವನ್ನು ಕೇಶವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇವರ ಎದುರು ವಿವಿಧ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿ.

ಪರಮಾನ್ನಂ ಸುಪಕ್ವಾನಂ ಸಮಸ್ತರಸ ಸಂಯುತಂ
ನಿವೇದಿತಂ ಮಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಭಗವನ್ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ

ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ

ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೂರಾಎಂಟು, ಸಾವಿರದಾಎಂಟು ಯಥಾ ಶಕ್ತಿ ಜಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ

ಪಂಚವರ್ತೀ ಪ್ರದೀಪೋಯಂ ದೇವೇಶಾರಾರ್ತಿಕಂ ತವ
ಮೋಹಾಂಧಕಾರ ದ್ಯುಮನೇ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತೋ ಭವಾರ್ತಿ ಹೃತ್

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಐದು ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ದೇವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ

ಸರ್ವಕಾಮ ದುಘೇ ದೇವಿ ಸರ್ವಾರಿಷ್ಟ ನಿವಾರಿಣಿ
ಆರೋಗ್ಯಂ ಸಂತತಿಂ ದೀರ್ಘಾ ದೇಹಿ ನಂದಿನಿ ವೇ ಸದಾ
ಗಾವೋ ಮಮಾಗ್ರತಸ್ಸಂತು ಗಾವೋ ಸಂತು ಪೃಷ್ಟತಃ
ನಾಕೇ ಮಾ ಮುಪತಿಷ್ಠಂತು ಹೇಮ ಶೃಂಗ್ಯಂ ಪಯೋಮುಚಃ

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಹಸುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಗೋದಾನದ ನಂತರ

ಗಂ ಗದಾಯೈ ನಮಃ ಎಂದು ಗದಾ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಪಂ ಪದ್ಮನಾಭಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಪದ್ಮವನ್ನು

ಓಂ ಚಂ ಚಕ್ರರೂಪಿಣೇ ನಮಃ ಎಂದು ಚಕ್ರವನ್ನೂ

ಓಂ ಶಂ ಶಂಖರೂಪಿಣೇ ನಮಃ ಎಂದು ಶಂಖವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕೂ ವಿಷ್ಣು ಚಿಹ್ನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ವೇದಧ್ಯಯನವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದವರು ತಪ್ತ ಮುದ್ರಾಧಾರಣವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೈಶ್ಯ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಚಂಡಾಲ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗದವರೂ ಗೋಪೀಚಂದನವನ್ನೂ ದೇವರಿಗೆ ಏರಿಸಿದ ಗಂಧವನ್ನೂ ತಪ್ಪದೇ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಚಂದನೇನ ಸುಗಂಧೇನ ಗೋಪಿಕಾ ಚಂದನೇನ ತು ।
ಚಂಡಾಲೋಽಪಿ ಭವೇಚ್ಛುದ್ಧ ಧಾರಣಾಚ್ಚ ನಸಂಶಯಃ ॥

ಚಂದನ, ಗಂಧ ಹಾಗೂ ಗೋಪೀಚಂದನ ಇವುಗಳ ಧಾರಣದಿಂದ ಚಂಡಾಲನೂ ಕೂಡ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಮೃಜಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಸಚಿನ್ಹಂ ಧಾರಯೇದ್‌ಯಹಿ ।
ಸ ಚಂಡಾಲೋಪಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ, ಪೂಜ್ಯಯೇವ ಸದಾದ್ವಿಜೈಃ ॥

ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಮೈಮೇಲೆ ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಎಂದರೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ನಾಮವನ್ನು ಗೋಪೀಚಂದನದಿಂದ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿ ಪಂಚಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ವಿಷ್ಣು ಚಿಹ್ನ ರೂಪವಾಗಿ ಧರಿಸಿದರೆ ಚಾಂಡಾಲನು ಕೂಡ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ದ್ವಿಜರಿಂದಲೂ ಆ ಚಂಡಾಲನು ಪೂಜನೀಯ.

ಚಾಂಡಾಲಾನಾಂ ಗೃಹೇ ದೂತಾಃ ತುಲಸೀ ಯತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ ।
ತತ್ರತ್ಯಾ ತುಲಸೀ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಭಕ್ತಿಭಾವೇನ ಚೇತಸಾ ॥

ದೂತರೇ, ಹೊಲೆಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಳಸೀಗಿಡವು ಕಂಡರೆ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ತುಳಸಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಯಮಧರ್ಮನು ತನ್ನ ದೂತರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲು ಹೇಳಿದ. ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಯಮದೂತರು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಯಮಲೋಕದಿಂದ ಯಮಭಟರ ವಜ್ರಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎದುರು ಬಂದು ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದ ನನ್ನ ಅವಯವಗಳು ಇನ್ನೂ ನೋಯುತ್ತಲಿವೆ.

ಮಹಾದೇವ:- ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎದುರೇ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದು ಅನಂತರ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದ ಆ ಮುದ್ಗಲ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಈ ಯಮಲೋಕಪ್ರವೇಶದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಆ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ದೈವವಶಾತ್ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಆ ಮುದ್ಗಲ ಮುನಿಯು ಯಮಧರ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಉಪದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳಿಹೋದ.

ಗೋಪೀಚಂದನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ಗೋಪೀಚಂದನವು ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದೋ ಅವರ ಮನೆಯೇ ಒಂದು ತೀರ್ಥ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವಿಷ್ಣೋಸ್ತು ತುಲಸೀ ಕಾಷ್ಠಂ ತಥಾವೈ ಮೂಲ ಮೃತ್ತಿಕಾ ।
ಗೋಪಿಕಾಚಂದನಂಚೈವ ತಥಾ ವೈ ಹರಿಚಂದನಂ ।
ಚತ್ವಾರ್ಯೆತಾನಿ ಸಂಮೇಲ್ಯ ಅಂಗ ಮುದ್ದರ್ತಯೋತ್ ಸುಧೀ ॥

ತುಳಸೀ ಕಾಷ್ಠ, ತುಳಸೀ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯ ಮೃತ್ತಿಕೇ ಮಣ್ಣು, ಚಂದನ, ಮತ್ತು ಹರಿಚಂದನ ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗೋಪೀಚಂದನವನ್ನು ತೇಯ್ದು ತಿಲಕವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಯೇನ ವಾ ಪುರುಷೇಣಾಪಿ ವಿಧೃತಂ ಗೋಪೀಚಂದನಂ ।
ಮದ್ಯಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಚೈವ ಗೋಘ್ನೋವಾ ಬಾಲಹಾ ತಥಾ ॥
ಮುಚ್ಯತೇ ತಕ್ಷಣಾದೇವ ಗೋಪೀಚಂದನ ಧಾರಣಾತ್ ।

ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಆಕಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡಿರಲಿ ಗೋಪೀಚಂದನ ಧಾರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪುರುಷರ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಯಮನ ಆರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ವೈತರಣೀ ವ್ರತಗಳ ವಿಧಾನ ಎಂಬ ಅರವತ್ತೇಳನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬೮

ಪರಮೇಶ್ವರ:- ನಾರದ, ವೈಷ್ಣವರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ವೈಷ್ಣವ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷಮಾ, ದಯೆ, ತಪಸ್ಸು, ಸತ್ಯ, ಇವು ನಾಲ್ಕು ವೈಷ್ಣವರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಹಾರ, ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಇವು ಎರಡು ವೈಷ್ಣವರು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಧರ್ಮಗಳು.

ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮಂ ನಿತ್ಯಂ ವೈಧಾರ ಯಂಶ್ಚಯಃ ।
ತುಲಸೀಕಾಷ್ಠಜಾಂ ಮಾಲಾಂ ಕಂಠೇ ವೈ ಧಾರಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ತಿಲಕಾನಿ ದ್ವಾದಶಧಾನಿತ್ಯಂ ವೈ ಧಾರಯೇತ್ ಬುಧಃ ।
ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಂತು ಜಾನಾತಿ ಯಸ್ಸವೈಷ್ಣವ ಉಚ್ಯತೇ ॥

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾ ಪದ್ಮ ಮುಂತಾದ ವೈಷ್ಣವ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತುಳಸೀ ಕಾಷ್ಠದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಹನ್ನೆರಡು ನಾಮಗಳನ್ನೂ ನಿತ್ಯವೂ ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇಂಥವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೈಷ್ಣವ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇಂಥ ವೈಷ್ಣವರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ. ಇಂಥ ವೈಷ್ಣವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಓರ್ವ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾವಿರ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವದು.

ಯಾವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ವೈಷ್ಣವನು ಜನಿಸಿರುವನೋ, ಅಂಥ ಕುಲವು ಧನ್ಯ. ಮತ್ತು ಜಗನ್ಮಾನ್ಯ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮಾನರು ಅರ್ಥಾತ್ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಪ್ರತೀಕರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಂಥ ವೈಷ್ಣವನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಂತೆ. ವಿಷ್ಣುವಂತೂ **''ಸರ್ವದೇವಮಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಲೋಕಮಯೋ ಹರಿಃ''** ಸರ್ವದೇವಮಯನೂ, ಸರ್ವಲೋಕಮಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಆಗುವದು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನ, ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲ, ತರಕಾರಿ, ವಸ್ತ್ರ, ಅನ್ನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಧನ್ಯರು. ಅವರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹೃತವಾಗುವವು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಅರವತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಶ್ರಾವಣ ದ್ವಾದಶೀ ವ್ರತ ವಿಧಾನ

ನಾರದ :- ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ದ್ವಾದಶಿ ಯಾವುದು?

ಮಹಾದೇವ:- ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶೀ ತಿಥಿಯು ಶ್ರವಣಾದಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ ಅದು ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಂದು ನದೀ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಆ ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ದ್ವಾದಶೀ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವದು. ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ಶ್ರವಣಾ ಕೂಡಿದರೆ ಆಸ್ತಿಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ನದೀಸಂಗಮ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಬರುವದು.

ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಲಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇರಿಸಿ ಅದರ ನಡುವೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಮುಂದೆ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಡಬೇಕು. ಒಂಭತ್ತು ಉದಕುಂಭ (ಜಲಪೂರ್ಣ ಕಲಶ)ಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಮಾಡಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗರುಡ ಧ್ವಜನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಫಲ, ವಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಬೊಗಸೆ ತುಂಬ ಹೂಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಬೇಕು.

ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಗೋವಿಂದ ಬುಧಶ್ರವಣ ಸಂಯುತ ।
ಅಘೌಘ ಸಂಕ್ಷಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವ ಸೌಖ್ಯಪ್ರದೋ ಭವ ॥

ಎಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ''ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ನೀಡು. ಗೋವಿಂದನೆ, ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ'' ಎಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೇದವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದ ಮತ್ತು ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶಿ ವ್ರತವನ್ನು ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುರಾತನವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ದಾಸರ್ಕ ಎಂಬ ಒಂದು ದೇಶದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ಮರುಪ್ರದೇಶ. ಅದು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಭಯಂಕರ. ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಯ್ದ ಮಳಲಿನ ರಾಶಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟವಾದ ಹಾವುಗಳು. ದೂರ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮರಗಳು. ಅವುಗಳ ನೆಳಲು ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಆ ಮರುಭೂಮಿಯ ತುಂಬ ಸತ್ತುಬಿದ್ದದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಇಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಸೆಲೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಭಾಗದ ಮೇಲುಗಡೆ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಡಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಲವಾರು ಪಾಂಥಸ್ಥರು ಗತಪ್ರಾಣರೂ, ಕ್ಷೀಣಪ್ರಾಣರೂ, ಆಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ತನ್ನ ಗುಂಪಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಈ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ. ಹಸಿವೆ ನೀರಡಿಕೆಗಳಿಂದ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿದ. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೀರನ್ನು ಕಾಣದೇ ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಅಚೀಚೆ ಅಲೆದಾಡಿದ - ''ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ ಊರು? ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ ನೀರು? ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆನು? ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೇನೆ? ಇದಾವುದೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಆ ನಿರ್ಜನವಾದ ರುಕ್ಷ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲುವ ಭೀಕರವಾದ ಹಲವಾರು ಪ್ರೇತಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರೇತಗಳ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರ ಪ್ರೇತವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಆ ಪ್ರೇತವೂ ಕೂಡ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ವೈಶ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿತು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರೇತದ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಏರಿದ ಆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರೇತವು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಆ ಪಥಭ್ರಷ್ಟನಾದ ವೈಶ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನುಡಿಯಿತು.

ಪ್ರೇತ:- ಈ ಘೋರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೆ?

ವ್ಯಾಪಾರಿ:- ನಾವು ಕೆಲವು ಜನ ವೈಶ್ಯರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದೇಶದೇಶಾಂತರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಘೋರವಾದ ಮರುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ದೊರಕದಂತಾಗಿದೆ. ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ನಾನು ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತಲಿದೆ. ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಗಂಟಲು ಸೇದುತ್ತಲಿದೆ. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳಲಾರದ ಸಂಕಟ ಆಗುತ್ತಲಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಉಪಾಯವೇ ನನಗೆ ತೋಚದಂತಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹೇಗೆ ಬದುಕಲಿ? ಹೇಗೆ ಮರಣದಿಂದ ಪಾರಾಗಲಿ?

ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಕರುಣೆ ಬಂದಂತೆ ಆಯಿತು. ಅದು ದಯೆದುಂಬಿ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಹೇಳಿತು.

ಪ್ರೇತ:- ಅಕೋ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬನ್ನಿಯ ಗಿಡ ಇದೆ. ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಹೂರ್ತಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸು. ನನ್ನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಅನಂತರ ಮುಂದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು.

ಪ್ರೇತದ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬನ್ನಿಯ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅದರ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬನ್ನಿ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ನೀರಿನ ದೋಣಿಯು ಇದ್ದಿತು. ಅದರ ತುಂಬ ಮೊಸರನ್ನ. ಮೇಲೆ ಮುಚ್ಚಳ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಮೊಸರನ್ನದ ಗಡಿಗೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಆ ಪ್ರೇತವು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನು ಹಾಗೂ ನೀರನ್ನು ಆ ಅತಿಥಿಯಾದ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಒಳ್ಳೆ ಸವಿಸವಿಯಾದ ಆ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನು ಉಂಡು ನೀರು ಕುಡಿದು ಆ ವೈಶ್ಯನು ಪರಿತೃಪ್ತನಾದ. ಅವನ ಹಸಿವೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ದಣಿವು ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದವು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರೇತಗಳು ಬಂದವು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ

ಮೊದಲಿನ ಪ್ರೇತವು ಆ ಜಲದ್ರೋಣಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರನ್ನೂ, ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನೂ ನೀಡಿತು. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರೇತಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದವು.

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಆ ವೈಶ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಪ್ರೇತಗಳನ್ನೂ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನು ತಿನಿಸಿ ಉಣಿಸಿ ನೀರು ಕುಡಿಸಿ, ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಅನಂತರ ಆ ಪ್ರೇತವು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವಾದ ಮೊಸರನ್ನವನ್ನು ಉಂಡಿತು. ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಿತು. ಆ ಪ್ರೇತಾಧಿಪತಿಯು ಉಂಡು ತಿಂದ ಬಳಿಕ ಆ ಎಲ್ಲ ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಮೊಸರನ್ನವು ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಜಲಧಾನಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರೆಲ್ಲವೂ ತೀರಿಹೋಯಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಮೂಕನಾದ ವೈಶ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

ವೈಶ್ಯವ್ಯಾಪಾರಿ:- ಪ್ರೇತಪತಿಯೇ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪೇ ಮೊಸರನ್ನ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನು ನೀಡಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಪ ಜಲ, ಅಲ್ಪ ಅನ್ನಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜನ ಅತಿಥಿ ಅಭಾಗ್ಯಗತರಿಗೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದೆ? ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ? ಮತ್ತು ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವಿಲ್ಲದ ಹರಕು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೇತಗಳು ಈ ಘೋರವಾದ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ? ಈ ನನ್ನ ಸಂಶಯವನ್ನು ನೀನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು.

ಪ್ರೇತಪತಿ:- ವೈಶ್ಯನೇ, ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ನಿನ್ನಂತೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ. ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯವಸಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಕಳೆಯಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನಷ್ಟು ದುಷ್ಟ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಹಣದ ಹಪಾಹಪಿ. ವಿಪರೀತವಾದ ದುಡ್ಡಿನ ಲೋಭದಿಂದ ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನವೂ ಅನ್ನ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುದೈವದಿಂದ ನನಗೆ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಂಡಿತ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಹಣವಂತನಾಗದಿದ್ದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣವಂತ. ಒಂದು ಸಲ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶೀ ಯೋಗ ಇದ್ದಿತು. ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶಿ ಯೋಗವಿದ್ದಾಗ ಆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತಾಪೀ ಎಂಬ ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾಪೀ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿದ್ದಿತು.

ಚಂದ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಚಂದ್ರನ ಮಗಳು ಎನಿಸಿದ್ದಳು ಈ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ನದಿ. ತಾಪಿಯೂ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿ. ಈ ಎರಡೂ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳ ಬಹಳ ಹೃದಯಂಗಮ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಪೀ ನದಿಯ ನೀರು ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಚಂದ್ರಭಾಗಿಯ ನೀರು ಒಳ್ಳೇ ತಣ್ಣಗೆ. ಹೀಗೆ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಹಾಗೂ ತಣ್ಣಗಿನ ಎರಡೂ ನದಿಗಳ ಮಧುರ ಮಿಲನವಾದ ಆ ಸಂಗಮದ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ನಾನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದೆ. ಅನೇಕ ದ್ವಿಜರೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬಂದರು. ಶ್ರವಣಾ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಉಪವಾಸ ಇದ್ದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಮೊಸರನ್ನದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು, ಕೊಡೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಪಂಚೆ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರತಿಮೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಹಾದೇವನ ಎದುರು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ದಾನ

ನೀಡಿದರು. ನಾನು ಕೂಡ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಏಕಾದಶಿ ಜಾಗರಗೈದು ದ್ವಾದಶಿ ದಿವಸ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ನೀರಿನ ಬಾನಿ ಹಾಗೂ ಕೊಡೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಜೋಡುವಸ್ತ್ರ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೂರ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದು ದಾನಕೊಟ್ಟೆ. ಅನಂತರ ಈ ದಾನವಿಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದೆ. ಮುಂದೆ ಕೆಲವುಕಾಲದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಮರಣಹೊಂದಿದೆ. ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊದಲು ನಾಸ್ತಿಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರೇತನಾದೆ. ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯ ಈ ಘೋರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಗತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹಾವಿನಂತೆ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಇಂದು ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶಿ ಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನೀರು ತುಂಬಿದ ದೋಣಿ ಮತ್ತು ಮೊಸರನ್ನ ತುಂಬಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದೀಗ ನನ್ನ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಗಳೂ ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಕದ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಈಗ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರೇತಗಳಾಗಿ ಅಂತರ್ಪಿಶಾಚಿಗಳಾಗಿ ನೀರಿಲ್ಲದ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರೇತಜನ್ಮ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹದಿಂದ ಹಲವರಿಗೆ ಪ್ರೇತತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಹೀಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚರೂಪರಾಗಿ ಈ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಗಳು ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯಂದಿರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣು ಅಕ್ಷಯ, ಅವನನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡಿ ಅವನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನೀಡಿದ ದಾನವೂ ಅಕ್ಷಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ನೀಡಿದ ಈ ಅಕ್ಷಯ ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ಈ ಪ್ರೇತಗಳು ತೃಪ್ತಿಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರೇತಸ್ವಭಾವವು ಮಾತ್ರ ನೀಗಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಆ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನೀನು ಒಳ್ಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅತಿಥಿ ಆಗಿ ದೊರಕಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಕುಡಿಯಲು ನೀರನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಮೊಸರು ಅನ್ನವನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಈ ಪ್ರೇತಭಾವದಿಂದ ಬೇಗನೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗಲಿರುವದು. ನಾನು ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರೇತಗಳು ಮಾತ್ರ ಅನಾಥ ಆಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೊಸರನ್ನ ಕೊಡುವವರು ಯಾರು? ನೀರು ಕೊಡುವವರು ಯಾರು? ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಇವುಗಳ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ನೀನು ಈಗ ಇವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಗಳ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಒಂದು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊ. ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸು. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಮಗಿರಿಗೆ ಹೋಗು. ಆ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಗುಪ್ತನಿಧಿ ದೊರೆಯುವದು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀನು ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸು. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ದವನ್ನು ಮಾಡು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ನಾಮಗೋತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಆ ಗಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಷ್ಣುಪಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಹಾಕು. ಅದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಗಳು ಉದ್ದಾರ ಹೊಂದಲಿ.''

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪ್ರೇತವು ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿತು. ಪ್ರೇತದ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲ ಎನಿಸಿತು ಆ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ. ಇದರ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದ. ಮನೆಯಿಂದ ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಅವನಿಗೆ ಆ ಪ್ರೇತದ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅಪಾರವಾದ ನಿಧಿ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಆಗಲೇ ದ್ರವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂಡಿದ ಆ ವೈಶ್ಯ ಆ ಹಿಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ದೊರೆತ ಅಪರಂಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯ ಆರನೆಯ ಒಂದಂಶ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಪತಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ನಾಮಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರೇತದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುಪಾದದ ಮೇಲೆ ಪಿಂಡ ಹಾಕಿದ. ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರೇತದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಆ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರೇತಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ''ಮಹಾನುಭಾವ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾವು ಈಗ ಪ್ರೇತಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿದೆವು. ನೀನು ಈ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರೇತತ್ವದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದಿ ಈಗ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರ.'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟು ವಂದನೆಗೈದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹೀಗೆ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಎಲ್ಲ ಪ್ರೇತಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇತಯೋನಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಾಸಿಸಿದ.

ಹಲವಾರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶಿ ಯೋಗ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತೆ ವೈಶ್ಯನು ತಾನೇ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ. ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ. ನೀರಿನ ದೋಣಿಯನ್ನು, ಮೊಸರನ್ನದ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ. ಅನಂತರ ಮುಂದೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಕಾಲ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಅದರಿಂದ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಅವನು ಆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರದವಾದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಶ್ರವಣ ದ್ವಾದಶಿಯ ವ್ರತವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಶ್ರಾವಣ ದ್ವಾದಶೀ ವ್ರತ ವಿಧಾನ ಎಂಬ ಆರವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ನದೀ ತ್ರಿರಾತ್ರ ವ್ರತದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೦

ನಾರದ:- ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಜಗನ್ನಾಥ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲ ಭುಕ್ತಿದಾಯಕ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾಯಕ. ಮಾನವರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಕಾಣುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬಾರದಂಥ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯವು ಇದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು.

ಪರಮೇಶ್ವರ:- ನಾರದ, ನದೀ ತ್ರಿರಾತ್ರ ವ್ರತದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು, ಇದರಿಂದ ಮಾನವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ನರಕವನ್ನು ನೋಡುವ ಸಂದರ್ಭವೇ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯರು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು, ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಸುಖಸಂಪದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಷಾಢ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವರ್ಷ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ತುಂಬ ಮೋಡ ಗುಡುಗಿ, ಮಳೆಸುರಿದು, ನೀರಿನಿಂದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರವಾಹ ಬಂದಾಗ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ನದಿಗೆ ಮಹಾಪೂರ ಬಂದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ಪ್ರವಾಹದ ನೀರನ್ನು ಕಪ್ಪಾದ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಮೂರು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಪ್ಪತ್ತು. ಊಟ ಮಾಡಿ ನಂದಾ ದೀಪವನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಹಚ್ಚಿ ಇಡಬೇಕು. ಎರಡೂ ಹೊತ್ತು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ, ನದೀ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ, ಆಯಾ ಮಹಾನದಿಗಳ ನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಹಾಪೂರದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ತಂದ ಆ ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕಲಶ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಒಳಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಜಲಶಾಯಿಯಾಗುವಂತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

ಅನಂತರ

ನಮೋ ದೇವ್ಯೈ ಚ ಗಂಗೇತಿ ಗೌತಮೀತಿ ನದೀತಿ ಚ ।
ಸಿಂಧೋಚೈವಚ ಕಾವೇರಿ ಸರಸ್ವತಿ ನಮೋಽಸ್ತುತೇ ॥
ತಾಪೀ ಪಯೋಷ್ಣೀ ಪೂರ್ಣೇತಿ ಮಹೇಂದ್ರ ಸುಖದೇತಿ ಚ ।
ಕಾಶ್ಯಪಿ ಗಂಡಕಿ ಚೈವ ಸಿಂಧುನದ್ಯೈ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಎಂದು ಮಹಾನದಿಗಳನ್ನು ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆ ಬಳಿಕ

ವರುಣಾಯ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಜಲವಾಸ ಹರಿಪ್ರಿಯ ।
ಯಾದೋನಾಥ ರಸೇಶಾನ ಕಲ್ಯಾಣಂ ದೇಹಿ ಮೇ ಸದಾ ॥
ಗ್ರಹಾಣಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ದೇಹಿ ಮೇ ವಾಂಛಿತಂ ಫಲಂ ।

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ವರುಣನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ನದೀದೇವಿಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ತತ್ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

ನಮಸ್ತೇ ಕೇಶವಾನಂತ ಜಲಶಾಯಿನ್ ನಮೋಽಸ್ತುತೇ ।
ಪರಿಪಾಲಯ ಮಾಮೀಶ ಗೋವಿಂದ ವರದೋ ಭವ ॥

ಎಂಬ ಕೇಶವನ ಪೂಜೆಯ ಅನಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಪಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಾರಣೆಗೆ ಹವಿಷ್ಯವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಏಳು ಬಿದಿರು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕುದಿಸಬೇಕು. ಹುಳಿ, ಖಾರ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಉದ್ಯಾಪನವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಉದ್ಯಾಪನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರೀಬಟ್ಟೆ ಹೊದಿಸಿದ ಗೋವನ್ನು, ಮತ್ತು ಎಳ್ಳನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ವಾರುಣ ಮಂಡಲವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸರ್ವತೋ ಭದ್ರಮಂಡಲವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿ ಅದರ ನಡುವೆ ಕುಂಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಕಲಶಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಂಗಾರದ ಒಂದು ನದೀ ರೂಪವಾಗಿ ವರುಣನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಯೋಗ್ಯರಾದ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ವಿಶೇಷ ಫಲ. ಉದ್ಯಾಪನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಭೂರಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವತಾ ಪತ್ನಿಯರು, ಋಷಿ ಪತ್ನಿಯರು ಆಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ನದೀ ತ್ರಿರಾತ್ರ ವ್ರತದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಭಗವಂತನ ನಾಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೧

ನಾರದ :- ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ಭಗವಂತನ ನಾಮದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು. ಆ ನಾಮದ ಮಹಿಮೆಯಾದರೂ ಏನು?

ಎಂದು ನಾರದರು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಾರದರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ನಾಮಸ್ಮರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ನಾರಾಯಣನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾಡುವ ಮುಖವು ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೀರ್ಥ.

ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಪುನಃ ಸತ್ಯಂ ಭಾಷಿತಂ ಮಮ ಸುವ್ರತ ।
ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾತ್ರೇಣ ಮಹಾ ಪಾಪಾತ್ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾನವನು ಎಲ್ಲಮಹಾಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯ ಸತ್ಯ.

ರಾಮ ರಾಮೇತಿ ರಾಮೇತಿ ರಾಮೇತಿ ಚ ಪುನರ್ಜಪನ್ ।
ಸ ಚಂಡಾಲೋಽಪಿ ಪೂತಾತ್ಮಾ ಜಾಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥

ರಾಮ, ರಾಮ, ರಾಮ ಮತ್ತೆ ರಾಮ ರಾಮ ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಚಂಡಾಲನು ಕೂಡ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನು ಆಗುತ್ತಾನೆ ಇದರಲ್ಲಿ. ಸಂದೇಹ ಇಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ಪಠಿಸುತ್ತ ಇದ್ದರೆ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹ ದೇವರ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಧ್ಯಾಯನ್ ಕೃತೇ ಯಜನ್ ಯಜ್ಞೈಃ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ದ್ವಾಪರೇಽರ್ಚಯನ್ ।
ಯದಾಪ್ನೋತಿ ತದಾಪ್ನೋತಿ ಕಲೌ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಕೇಶವಂ ॥

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ, ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚನೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೇಶವನ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಬರುವದು.

ನಾರದ:- ಶ್ರೀಹರಿಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿ ನಾಮಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿದ ಮುಖವೇ ಮಹಾತೀರ್ಥ. ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ. ಅದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಇಂಥ ದೇವರ ನಾಮಗಳು ಎಷ್ಟು ಇರುತ್ತವೆ? ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಹೇಳು.

ಬ್ರಹ್ಮ:- ನಿನಗೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗ ಕೈಲಾಸಪತಿಯಾದ ಶಂಕರನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆದೇಶದಂತೆ ನಾರದರು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳನ್ನು ತಮಗಾಗಿ ಹೇಳಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ನಾರದರ ಈ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಮಹಾದೇವರು **'ರೋಮಾಂಚಿತಸ್ತತೋ ಜಾತೋ ವಿಷ್ಣೋರ್ನಾಮಾನಿ ಸಂಸ್ಮರನ್'** ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಮಹೇಶ್ವರನು ರೋಮಾಂಚಿತನಾದ ಮತ್ತು ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ.

ಮಹೇಶ್ವರ:- ನಾರದ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳು ಪರಮಗೌಪ್ಯವಾಗಿವೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಪಾರ್ವತಿ:- ಕೈಲಾಸಪತಿಯೇ, ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವೆ. ನೀನು ಮಾಡುವ ಜಪ ಯಾವುದು? ನೀನು ಈಶ್ವರ. ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಐಶ್ವರ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ನಿನ್ನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ಆನೆಯ ತೊಗಲನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಮೈತುಂಬ ಬೂದಿಯನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಜಟಾಧಾರಿಯೇ ಆಗಿರುವೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಏತಕ್ಕಾಗಿ? ಯಾರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಿನ್ನ ತಪಸ್ವಿ ವೇಷ?

ಮಹಾದೇವ:- ಭದ್ರೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಪರಮಭಕ್ತಳು. ಮೆಚ್ಚಿನ ಮನದನ್ನೆ. ನಿನಗೆ ಪರಮ ಗೌಪ್ತವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಸ್ಮರ್ತವ್ಯಃ ಸತತಂ ವಿಷ್ಣುಃ ವಿಸ್ಮರ್ತವ್ಯೋನ ಜಾತುಚಿತ್ ।
ಸರ್ವೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಃ ಸ್ಯುರೇತಸ್ಯೈವ ವಿಧಿಂಕರಾಃ ॥

ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳೂ ಈ ಎರಡು ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಹಕವೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ದೇವಿ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಹರಿಯನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಹ್ಮ, ನಾನು, ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಯಾರೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು.

ಅಲಗಾ ಚಾತ್ಮನಃ ಪೂಜಾಂ ಸಮ್ಯ ಬ್ಘಾರಾಧಿತೋ ಹರಿಃ ।
ಮಯಾಸ್ಮಾದಪಿ ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ಯಂ ವಾಂಛತಾ ಹಂ ಕೃತಾರ್ಥಿತಃ ॥

ಎಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಪೂಜೆ ದೊರೆಯದಂತಾದಾಗ ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ 'ನಿನಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನೂ, ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಬೇಕು' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ.

ತತಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜಗನ್ನಾಥಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ।
ಅಂಶಾಂತೇನಾತ್ಮನೈವೈತಾನ್ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಃ ॥
ದೇವಾನ್ ಪಿತೃನ್, ದ್ವಿಜಾನ್ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾದ್ಯೈಃ ಕುರಣಾಮಯಃ ।
ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಪೂಜ್ಯಂತೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಸಚರಾಚರೇ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ ಸುರಾಸ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಸಾದಾತ್ ಶಾರ್ಙ್ಗ ಧನ್ವನಃ ।

ರುದ್ರದೇವರ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಆ ಜಗನ್ನಾಥನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ತಾನೇ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅಂಶ, ಆವೇಶ, ಅವತಾರ ರೂಪಗಳಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬಂದು ಈ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಹವ್ಯಕವ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ. ಜನರಿಗೆ ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಗೌರವ, ಆದರಗಳು ಸಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ವಿಷ್ಣುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಭಗವಂತನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದ.

ವಿಷ್ಣು:- ಮಾಂ ಚೋವಾಚ ಯಥಾ ಮತ್ತಃ ಪೂಜ್ಯಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ । ಶಂಕರ, ನೀನು ನನಗಿಂತಲೂ ಪೂಜ್ಯನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆಗುವಿ.

ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯ ತಥಾ ಶಂಭೋ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ವರಂ ಸದಾ ।
ದ್ವಾಪರಾದೌ ಯುಗೇ ಭೂತ್ವಾ ಕಲಯಾ ಮಾನುಷಾದಿಷು ॥

ಶಂಭೋ, ನಾನು ದ್ವಾಪರಾದಿ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ (ಸ್ವರೂಪಾಂಶ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನಾಂಶ) ಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ನಿನ್ನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಾಗಮೈಃ ಕಲ್ಪಿತೈಸ್ತ್ವಂಚ ಜನಾನ್ ಮದ್ವಿಮುಖಾನ್ ಕುರು ।
ಮಾಂ ಚ ಗೋಪಯ ಯೇನ ಸ್ಯಾತ್ ಸೃಷ್ಟಿರೀಶೋತ್ತರೋತ್ತರಾ ॥

ನೀನು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಗಮ ಎಂದರೆ ಶೈವಾಗಮವನ್ನು ರಚಿಸು. ಅದರಿಂದ ಜನರನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಗೋಪನ ಮಾಡು (ಮುಚ್ಚಿಡು). ಅದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉತ್ತಮ ಜೀವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸದ್ಗತಿ ಆಗುವದು. ಅಧಮರಿಗೆ ಅಧೋಗತಿಯೂ ಆಗುವದು.

ಏಷ ಮೋಹಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಾಶು ಯೋ ಜನಾನ್ ಮೋಹಯಿಷ್ಯತಿ ।
ತ್ವಂಚ ರುದ್ರ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕಾರಯ ॥

ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೋಹಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮೋಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ರುದ್ರನೆ, ನೀನು ಮೋಹಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ಮಾಡಿಸು.

ಅತಥ್ಯಾನಿ ವಿತಥ್ಯಾನಿ ದರ್ಶಯಸ್ವ ಮಹಾಭುಜ ।
ಪ್ರಕಾಶಂ ಕುರು ಚಾತ್ಮಾನ ಮಪ್ರಕಾಶಂಚ ಮಾಂ ಕುರು ॥

ಶಂಕರ, ನೀನು ಸುಳ್ಳುಸುಳ್ಳಾದ ಮತ್ತು ವಿಪರೀತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸು. ಅನ್ಯಥಾ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತೋರಿಸು. ಮತ್ತು ನೀನೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಾ. ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಆಚ್ಛಾದಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು. ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟು ನೀನು ಮುಂದೆ ಬಾ.

ರುದ್ರ:- ಭಗವನ್, ನೀನು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಭು. ಸರ್ವ ಕರ್ತಾ. ಸರ್ವ ಸ್ವಾಮಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟು ಅಥವಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿ ನಾನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನಾನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು ನಾನು ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಸಾವಿರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಪ ಬರುವದು. ಸಾವಿರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ''ನಪುನಸ್ತ್ವದ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಕಲ್ಪ ಕೋಟಿ ಶತೈರಪಿ'' ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಎಂದರೆ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬರುವ ಪಾಪವು ಕೋಟಿಕಲ್ಪ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಕಳೆದುಹೋಗಲಾರದು.

ತಸ್ಮಾನ್ ಮಯಾ ಕೃತಾ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಪವಿತ್ರಃ ಸ್ಯಾಂ ಕಥಂ ಹರೇ ।
ತನ್ಮೇ ಕಥಯ ಗೋವಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಯದಿಚ್ಛಸಿ ॥

ಗೋವಿಂದ, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ನಿಂತು, ನಿನಗಿಂತ ನಾನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಮೋಹಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿಷ್ಣುವಿಗಿಂತ ಶಿವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ನಾನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

''ತತಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾನವೋಚತ್ ತತ್ವಮಾತ್ಮನಃ''

ಅನಂತರ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಯೇನಾಹ ಮಧಿಕಃ ಸ್ವಸ್ಮಾಧಭವಂ ನಗನಂದಿನೀ ।
ತಮೇವ ತಪಸಾ ನಿತ್ಯಂ ಭಜಾಮಿ ಸ್ತೌಮಿ ಚಿಂತಯೇ ॥

ಪರ್ವತನಂದಿನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ನಾನು ಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸುಳ್ಳು ಜೊಳ್ಳಾದ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಗಿಂತ ನಾನು ಅಧಿಕ ಎನಿಸಿ ಅದರ ಪ್ರಾಶ್ಚಿತ್ತ ರೂಪನಾಗಿ ನಾನು ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ಆ ಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನೇ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂತತವೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೆ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಬೀಜಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪರಮೋ ವಿಷ್ಣುರೇವೈಕಃ ತಜ್ಞಾನಂ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನಂ ।
ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ನಿರ್ಣಯಸ್ತ್ವೇಷಸ್ತದನ್ಯನ್ ಮೋಹನಾಯ ಚ ॥

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಒಬ್ಬನೇ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವನ ಜ್ಞಾನವೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿರ್ಣಯ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಮೋಹಕ.

ಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾಚಯಾ ಮುಕ್ತಿಃ ಸಾಮ್ಯಾಂ ಮಮ ವಿಷ್ಣುನಾ
ತೀರ್ಥಾದಿ ಮಾತ್ರತೋ ಜ್ಞಾನಂ ಮಮಾಧಿಕ್ಯಂಚ ವಿಷ್ಣುತಃ ॥
ಅಭೇದಶ್ಚಾಸ್ಮದಾದಿನಾಂ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಹರಿಣಾ ತಥಾ ।
ಇತ್ಯಾದಿ ಸರ್ವಂ ಮೋಹಾಯ ಕಥ್ಯತೇ ಸತಿ ನಾನ್ಯಥಾ ॥
ತೇನಾದ್ವಿತಿಯ ಮಹಿಮಾ ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯೋಸ್ಮಿ ಪಾರ್ವತೀ ॥

ಪಾರ್ವತೀ, ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು. ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ನನಗೂ (ಶಿವನಿಗೂ) ಸಮಾನತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನಿಗಿಂತ ಶಿವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಶಿವ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ. ಮುಕ್ತರಿಗೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳು ಅಜ್ಞಜನ ಮೋಹನಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿಷಯ ಅಲ್ಲ, ಈ ಮೋಹಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಅದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಮಹಿಮೋಪೇತನಾದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು ನಾನು ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯನು ಆಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಮೋಹಕ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ. ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ. ಅವನ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ. ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ನನಗೂ ಸಾಮ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ ಅಭೇಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಕ್ತರಿಗೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ, ನನಗೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ, ಸರ್ವಜೀವಜರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೂ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಭೇದವೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪಾರ್ವತಿ:-

ತನ್ಮೇ ಕಥಯ ದೇವೇಶ ಯಥಾಹ ಮಪಿ ಶಂಕರ ।
ಸರ್ವೇಶ್ವರೀ ನಿರುಪಮಾ ತವಸ್ಯಾಂ ಸದೃಶೀ ಪ್ರಭೋ ॥

ದೇವೇಶನಾದ ಶಂಕರ, ನೀನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮವನ್ನೇ ತಪಸ್ವೀ ವೇಷದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಜಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅಲ್ಲವೆ? ನೀನು ಇಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಜಪವನ್ನು ನಾನೂ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿ ಆಗುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಜಪಿಸುವ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಜಪಗಳನ್ನು ಹೇಳು.

ಮಹಾದೇವ:- ಪ್ರಿಯೇ, ನೀನು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮಸಹಸ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ''ಇದನ್ನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಹೇಳಬಾರದು. ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯನಿಗೂ, ಮಗನಿಗೂ, ಗೆಳೆಯನಿಗೂ ಇದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮದ ಪಾರಾಯಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸಂತಾನ ಆಗುತ್ತದೆ. ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ರೋಗ ಪರಿಹಾರ. ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಇದನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ. ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪಠಿಸಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಬರುವುದು.

ನಾಸ್ತಿ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರೋಧರ್ಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಮಂತ್ರೊ ಹ್ಯವೈಷ್ಣವಃ ।
ನಾಸ್ತಿ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಂ ಸತ್ಯಂ ನಾಸ್ತಿ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರೋ ಮಖಃ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸದ ಮಂತ್ರ ಇಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣುವಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಯಾಗ ಯಜ್ಞವಿಲ್ಲ.

ಪಾರ್ವತಿ -
ಧನ್ಯಾಸ್ಮ್ಯನುಗ್ರಹೀತಾಸ್ಮಿ ಕೃತಾರ್ಥಾಸ್ಮಿ ಜಗತ್ಪತೇ ।
ಯನ್ಮಯೇದಂ ಶ್ರುತಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ತ್ವದ್ ರಹಸ್ಯಂ ಸುದುರ್ಲಭಮ್ ॥

ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ, ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಈ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಧನ್ಯಳಾದೆ. ಅನುಗ್ರಹಿತಳೂ ಆದೆ. ಕೃತಾರ್ಥಳೂ ಆದೆ.

ಯಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಸದಾನಾಥ ಮಹೇಶೋಪಿ ದಿಗಂಬರಃ ।
ಜಟಿಲೋ ಭಸ್ಮ ಲಿಪ್ತಾಂಗೋ ತಪಸ್ವೀ ವೀಕ್ಷತೇ ಜನೈಃ ॥
ತತೋಧಿಕೋಸ್ತಿ ದೇವಃ ಕೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಾನ್ಮಧುದ್ವಿಷಃ ।
ಯತ್ ತತ್ವಂ ಚಿಂತ್ಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಯೋಗೇಶ್ವರೇಣ ಹಿ ॥

ಯಾವ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ನೀನು ಮಹಾ ಈಶ್ವರನಾದರೂ ದಿಗಂಬರನಾಗಿ, ಜಟಧಾರಿಯಾಗಿ, ಮೈಗೆ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ತಪಸ್ವೀ ರೂಪದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ನಾಮಸ್ಮರಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಿಯೋ ಅಂಥ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಮಧುಸೂದನನ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇವನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಇರುತ್ತಾನೆ? ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ನೀನು ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಠಿಸುತ್ತಲಿರುವೆಯೋ ಅಂಥ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ನಾರಾಯಣನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾರು ಇರುತ್ತಾರೆ?

ಮುಷಿತಾಸ್ಮಿ ತ್ವಯಾ ನಾಥ ಚಿರಂ ಯದಯಹಮೀಶ್ವರಃ ।
ಪ್ರಕಾಶಿತೋ ನಮೇ ಯಸ್ಮಾತ್ ತ್ವದಾದ್ಯಾ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಯಃ ॥

ನಾಥ, ನೀನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದೆ. ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ನೀನೇ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಂಥ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ನನ್ನಿಂದ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದು ಯಾಕೆ?

ಅಹೋ ಸರ್ವೇಶ್ವರೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವ ದೇವೋತ್ತಮೋತ್ತಮಃ ।
ಭವದಾದಿ ಗುರುರ್ಮೂಢೈಃ ಸಾಮಾನ್ಯ ಇವ ವೀಕ್ಷ್ಯತೇ ॥

ವಿಷ್ಣುವು ಸರ್ವರಿಗೂ ಈಶ್ವರ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ. ನಿನಗೂ ಗುರು. ನಿನಗೆ ಮೂಲಕಾರಣನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೂ ಮೂಲಗುರು. ಇಂಥ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಮೂಢರು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ.

ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪೋಷಿಸುವದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ನಾನು ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದಳು. ಅನಂತರ **''ಶ್ರೀಯಮಾರಾಧ್ಯ ವೈಭ್ಯತಾ''** ಶ್ರೀದೇವಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾನು ಆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

ತಯಾ ವಿನಾ ಕ್ವದೇವತ್ವಂ ಕ್ವೈಶ್ವರ್ಯಂ ಕ್ವ ಪರಿಗ್ರಹಃ ।
ಸರ್ವೇ ಭವಂತಿ ಜೀವಂತೋ ಯಾತನಾಸ್ವೇವ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ॥

ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೇ ಯಾರಿಗೆ ದೇವತ್ವವು ಲಭಿಸೀತು? ಐಶ್ವರ್ಯವು ಹೇಗೆ ದೊರಕೀತು? ಮಡದಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಅಧಿಕಾರ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದು ತಾನೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತು? ಆ ತಾಯಿಯ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಕಡುಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಾದೀತು. ಇಂಥ ಕಮಲಾದೇವಿಯು ಯಾವನ ವಶವರ್ತಿನಿಯಾಗಿರುವಳೋ ಅಂಥ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಯಾರು ಇರುತ್ತಾರೆ?

ತ್ವನ್ಮಯತ್ವಾತ್ ಪ್ರಮಾದಾದ್ವಾ ಶಕ್ನೋಮಿ ಪಠಿತುಂ ನಚೇತ್ ।
ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಹಸ್ರನಾಮೈ ತತ್ ನಾಮ್ನಕೇತು ಯೇನ ಸ್ಯಾತ್
ತತ್ ಫಲಂ ಭ್ರೂಹಿಮೇ ಪ್ರಭೋ ॥

ಪ್ರಭು, ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿರುವದರಿಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾದ ದಿಂದಾಗಲೀ, ಈ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಠಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೆ ಈ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮ ಪಠಣದ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವಂತಹ ಒಂದೇ ನಾಮವನ್ನು ಹೇಳು.

ಮಹಾದೇವ:-

ರಾಮರಾಮೇತಿ ರಾಮೇತಿ ರಮೇ ರಾಮೇ ಮನೋರಮೇ ।
ಸಹಸ್ರನಾಮ ತತ್ತುಲ್ಯಂ ರಾಮನಾಮ ವರಾನನೇ ॥

ಸುಂದರಿ, ರಾಮ, ರಾಮ, ಎಂಬ ಮನೋಹರವಾದ ಈ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ನಾನು ಮನೋಹರನಾದ ಸುಂದರ ಮುಖದ ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ರಾಮನಾಮವು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವಾ ವೈಶ್ಯಾ ವಾ ಗಿರಕನ್ಯಕೇ ।
ಶೂದ್ರಾವಾಥ ವಿಶೇಷೇಣ ಪಠಂತ್ಯನುದಿನಂ ಯದಿ ॥
ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಯಾಂತಿ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಂ ಪದಂ ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಲೀ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಲೀ, ವೈಶ್ಯರಾಗಲೀ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೂದ್ರರು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಈ ವಿಷ್ಣು ಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಧನಧಾನ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊನೆಗೆ ವಿಷ್ಣುಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಪಠಣವನ್ನು ವ್ಯಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಬಾರದು. ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪಠಿಸಿದವರ ಆಯುಷ್ಯ, ಬಲ, ಕಾಂತಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮದ ಒಂದೊಂದು ನಾಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ದೇವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ತುಳಸೀ ದಳ ಏರಿಸಿದರೆ ಕೋಟಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ ಫಲ ಬರುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ನದೀ ತ್ರಿರಾತ್ರ ವ್ರತದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೨

ಮಹಾದೇವ:- ಓಂ ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಋಷಿಃ ಶ್ರೀರಾಮೋ ದೇವತಾ ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥೇ ಜಪೇ ವಿನಿಯೋಗಃ - ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂಬ ಮಹಾಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ದ್ರಷ್ಟಾರರು. ಶ್ರೀರಾಮನೇ ದೇವರು. ಅನುಷ್ಟುಪ ಛಂದಸ್ಸು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ಮಹಾದೇವರಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ಈ ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರ

ಅತಸೀ ಪುಷ್ಪಸಂಕಾಶಂ ಪೀತವಾಸ ಸಮಚ್ಯುತಂ ।
ಧ್ಯಾತ್ವಾವೈ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಶ್ರೀರಾಮಂ ವಿಷ್ಣುಮವ್ಯಯಮ್ ॥೧॥

ಪಾತುಮೇ ಹೃದಯಂ ರಾಮಃ ಶ್ರೀಕಂಠಃ ಕಂಠಮೇವಚ ।
ನಾಭಿಂ ಪಾತು ಮಖತ್ರಾತಾ ಕಟಿಂ ಮೇ ವಿಶ್ವರಕ್ಷಕಃ ॥೨॥

ಕರೌಪಾತು ದಾಶರಥಿಃ ಪಾದೌಮೇ ವಿಶ್ವರೂಪಧೃಕ್ ।
ಚಕ್ಷುಷೀ ಪಾತು ವೈದೇವಃ ಸೀತಾಪತಿರನುತ್ತಮಃ ॥೩॥

ಶಿಖಾಂಮೇ ಪಾತು ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಕರ್ಣೌಮೇ ಪಾತು ಕಾಮದಃ ।
ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಸ್ತು ಸುರತ್ರಾತಾ ಕಾಲಕೋಟಿದುರಾಸದಃ ॥೪॥
ಅನಂತಃ ಸರ್ವದಾಪಾತು ಶರೀರಂ ವಿಶ್ವನಾಯಕಃ ।
ಜಿಹ್ವಾಂಮೇ ಪಾತು ಪಾಪಘ್ನೋ ಲೋಕಶಿಕ್ಷೌ ಪ್ರವರ್ತಕಃ ॥೮॥
ರಾಘವಃ ಪಾತುಮೇ ದಂತಾನ್ ಕೇಶಾನ್ ರಕ್ಷತು ಕೇಶವಃ ।
ಸಖಿನೀ ಪಾತುಮೇ ದತ್ತ ವಿಜಯೋನಾಮ ವಿಶ್ವಸೃಕ್ ॥೬॥
ಏತಾಂ ರಾಮಬಲೋ ಪೇತಾಂ ರಕ್ಷಾಂ ಯೋ ವೈಪುಮಾನ್ ಪಠೇತ್ ।
ಸಚಿರಾಯುಃ ಸುಖೀ ವಿದ್ವಾನ್ ಲಭತೇ ದಿವ್ಯ ಸಂಪದಮ್ ॥೭॥
ರಕ್ಷಾಂ ಕರೋತಿ ಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸದಾ ರಕ್ಷತಿ ವೈಷ್ಣವೀ ।
ರಾಮೇತಿ ರಾಮಭದ್ರೇತಿ ರಾಮಚಂದ್ರೇತಿ ಯಃ ಸ್ಮರೇತ್ ॥೮॥
ಸುಪ್ತ್ವಾವಾಥ ಗೃಹೇವಾಪಿ ಮಾರ್ಗೇ ಗಚ್ಛಂತ ಏವ ವಾ ।
ಯೇ ಪಠಂತಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತನರಾಃ ಪುಣ್ಯಭಾಗಿನಃ ॥೯॥

ಅಗಸೀ ಹೂವಿನಂತೆ ನೀಲಬಣ್ಣ ಉಳ್ಳ, ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡ, ಸಕಲ ವಿಧ ನಾಶರಹಿತನಾದ, ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀರಾಮ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಒಳ್ಳೇ ಸುಂದರವಾದ ಕಂಠವುಳ್ಳ ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನ ಕಂಠವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಯಜ್ಞವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನ ನಾಭಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಜಗತ್ತನ್ನೆ ರಕ್ಷಿಸುವ ಆ ಹರಿಯು ನನ್ನ ನಡುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ವಿಶ್ವರೂಪಧಾರಿಯಾದ ಆ ದಶರಥ ಕುಮಾರನು ನನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಸೀತಾಪತಿಯು ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಾಯಲಿ. ವಿಶ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಾಮನು ನನ್ನ ಚಂಡಕಿಯನ್ನೂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಆ ರಾಮನು ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಸುರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹರಿಯು ನನ್ನ ದೇಹದ ಎಡಬಲ ಬದಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಅನಂತ ಎಂಬ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು, ಪಾಪಪರಿಹಾರಕನಾದ, ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು, ರಘುಕುಲಕೇತುವು ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ಕೇಶವನು ಕೂದಲಗಳನ್ನು, ದತ್ತವಿಜಯ ಎಂಬ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನನ್ನ ಎರಡೂ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ಈ ರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಸುಖವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗ, ಕುಳಿತಾಗ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಪಠಿಸಬೇಕು. ಇದರ ಪಾಠ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮಾನವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋಗಿ ದಿವ್ಯ ಸದ್ಗತಿ ಉಂಟಾಗುವದು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಶ್ರೀರಾಮರಕ್ಷಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ದಾನ ಧರ್ಮಗಳ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೩

ಮಹಾದೇವ:- ದೇವಿ, ಧರ್ಮದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಮೂರನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕ ಉಳ್ಳವರು ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ವ್ರತ, ನಿಯಮ ಇವುಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಾತ್ವಿಕ ಧರ್ಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ರಾಜಸ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ರಾಜಸ ಭಾವವು ಬರುತ್ತದೆ ಸುಖ ದುಃಖ ಮಿಶ್ರವಾದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸ್ವರೂಪವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ತಾಮಸವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾನವನು ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯಾಗಿ ಘೋರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ತಾಮಸ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಭೋಗ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳು ದೊರಯಬಹುದು. ಅದು ಯಾವದೂ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಅದು ರಾಕ್ಷಸ ತಪಸ್ಸು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ದುಃಖರಹಿತವಾದ ಸುಖವು ದೊರೆಯುವದು ಸಾತ್ವಿಕ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ದ್ರವ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ, ಕಾಮ, ಪ್ರೇಮ, ರಾಕ್ಷಸೀ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ, ಅಸೂಯಾ, ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಪರೋಪಕಾರ, ಸೇಡಿನ ಭಾವನೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷುದ್ರ ಬಯಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಮಾಡುವ ರಾಜಸ ತಾಮಸ ತಪಸ್ಸುಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಉಗ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರಾಹಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ಘೋರ ದೇಹದಂಡನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂಥ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಪಾಯಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಸಾತ್ವಿಕ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವವರು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ದೇವರ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ, ಸಾತ್ವಿಕ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಅಧಿಕ, ಫಲ ವಿಶೇಷ. ಅವರು ಇದ್ದ ಮನೆಯೇ ತಪೋವನ. ಅವರ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಪಸ್ವಿಗಳು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅನ್ನೋದಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದವರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು.

ಗೃಹಾಶ್ರಮಃ ಪುಣ್ಯತಮಃ ಸರ್ವದಾ ತೀರ್ಥವದ್ಗೃಹಮ್ ।
ಅಸ್ಮಿನ್ ಗ್ರಹಾಶ್ರಮೇ ಪುಣ್ಯೇ ದಾನಂ ದೇಯಂ ವಿಶೇಷತಃ ॥

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯದಾಯಕ. ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಉದಾರ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ತೀರ್ಥ ಇದ್ದಂತೆ. ಈ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಗಿ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು.

ದೇವಾನಾಂ ಪೂಜನಂ ಯತ್ರ, ಅತಿಥೀನಾಂ ಚ ಭೋಜನಂ ।
ಪಥಿಕಾನಾಂ ಚ ಶರಣಂ ಚರಣಮತೋ ಧನ್ಯ ತಮೋ ಗ್ರಹೀ ॥

ಯಾವ ಗೃಹಸ್ಥನು ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವನೋ ಅಂಥವರ ಮನೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಂದೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷೀಣಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸಂತಾನದ ತಂತು ಎಂದೂ ಕಡಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಸತ್‌ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಿತ್ಯ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಗ್ರಹಣ, ಪರ್ವಕಾಲ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ, ಹಬ್ಬ, ಹರಿದಿನ, ದ್ವಾದಶೀ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ದಾನವನ್ನು ತಾನೇ ನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣದಿಂದಲೇ ನೀಡಬೇಕು. ಬೇರೊಬ್ಬರ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಆ ದಾನಿಯು ಮೊದಲು ನರಕದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ನೀಡುವದರಿಂದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವದು. ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು, ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ ಗೈದವರು, ಗುರು ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಿದವರು, ಸುಳ್ಳು ಮಾತು ಆಡಿದವರು, ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದವರು, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದವರು, ವೇದ, ಧರ್ಮ, ದೇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದವರು ಮುಂದೆ ತಮಗೆ ಆಗಲಿರುವ ನರಕಾದ್ಯನರ್ಥಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿಕಾಧಿಕವಾದ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ದಾನ ಧರ್ಮಗಳ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಗಂಡಿಕಾ ತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೪

ಮಹಾದೇವ:- ದೇವಿ, ಗಂಡಿಕಾ ನದಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಗಂಗಾ ನದಿಯಂತೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಈ ಗಂಡಿಕಾ ನದಿ. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಅಂದರೆ ಈ ಗಂಡಿಕಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವದು. ಈ ನದಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನರ, ವಾನರ, ಮರ, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ನದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ರೂಪಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳು ಮಚ್ಛ್ಯ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನಾರಸಿಂಹ, ವಾಮನ, ಪರಶುರಾಮ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳೆಂದು ಬಗೆಬಗೆಯ ರೀತಿಯವು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಕಿ, ಕಪಿಲ ಮುಂತಾದ ಆಕಾರದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳು ಈ ಗಂಡಕೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಗಂಡಿಕಾ ನದಿಯ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಸ್ನಾನ, ಪಾನಗಳಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ

ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ಗಂಡಿಕೀ ನದಿಯ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು,

ಮಾಸ್ಯೈಕಂ ವಿಧಿನಾ ಚೈವ ಸ್ನಾನಂ ತತ್ರಕರೋಮ್ಯಹಂ ।
ತಾರಕಂ ತತ್ರ ವಿಶದಂ ಜಪಾಮಿತು ನಿರಂತರಂ ॥
ಅತೋಽಹಂ ವೈಷ್ಣವೋ ಜಾತೋ ವಿಷ್ಣುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಯತೋ ಗತಃ ।

ನಾನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಆಷಾಢಮಾಸ ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಗಂಡಕೀ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಮವೆಂಬ ತಾರಕ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ವಿಷ್ಣು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು ವಿಷ್ಣು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ವೈಷ್ಣವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಗಂಡಕೀ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಹರಿಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ವೈಷ್ಣವ ಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ವಿಶೇಷೇಣ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಧಾರಣೇ ।
ಕ್ರತೇಸತಿ ಮಹಾದೇವಿ ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತೇಹಿ ಮಾನವಾಃ ॥

ಸದಾಚಾರಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು ತಾನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ವೈಷ್ಣವರೆಂದನಿಸುವರು.

ನ ಗಂಡಿಕಾ ಸಮಂ ತೀರ್ಥಂ ನ ವ್ರತಂ ದ್ವಾದಶೀ ಸಮಮ್ ।
ನ ದೇವಃ ಕೇಶವಾದನ್ಯೋ ಭೂಯೋಭೂಯೋವ ರಾನನೇ ॥

ಗಂಡಿಕಾ ನದಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೀರ್ಥವಿಲ್ಲ. ದ್ವಾದಶಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ವ್ರತವಿಲ್ಲ. ಕೇಶವನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ದೇವನಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಹೇಶ ನಾರದ ಸಂವಾದ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಬೇಕಾದ, ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ರಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೫

ಮಹಾದೇವ:- ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿಹಾಗೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲಿರುವ ರಾಮದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾರದನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಅಭ್ಯುದಯಿಕ ಔರ್ಧ್ವದೈಹಿಕ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದು ಅದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ -

ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವಶ್ಚಕ್ರಾಯುಧೋ ಹರಿಃ ।
ಶಾರ್ಙ್ಗಧಾರೀ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಪುರಾಣ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥೧॥
ಪ್ರಭವಶ್ಚಾವ್ಯಯ ಸ್ತ್ವಂಚ ಉಪೇಂದ್ರೋ ಮಧುಸೂದನಃ ।
ಪ್ರಶ್ನಿಗರ್ಭೋದೃತಾರ್ಚಿಸ್ತಂ ಪದ್ಮನಾಭೋ ರಣಾಂತಕೃತ್ ॥೨॥

ಏಕಶೃಂಗೋ ವರಾಹಸ್ತ್ವಂ ಭೂತಭವ್ಯಂ ಭವಾಂತ್ಮಕಃ ।
ಅಕ್ಷರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂತು ಅದೌ ಚಾಂತೇಚ ರಾಘವ ॥೩॥

ತ್ವಂಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರ ಸತ್ತ್ವಮೋಂಕಾರಃ ಪರಂತಪಃ
ಶತಧನ್ವಾ ವಸುಃ ಪೂರ್ವ ವಸೂನಾಂತ್ವಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥೪॥

ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಮಾದಿ ಕರ್ತಾಸ್ಯವ ಪ್ರಭುಃ
ರುದ್ರಾಣಾಮಷ್ಟಮೋ ರುದ್ರಃ ಸಾಧ್ಯಾನಾಮಕಿ ಪಂಚವಃ ॥೫॥

ಅಶ್ವಿನೌಚಾಪಿ ಕರ್ಣೌತೇ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೌಚ ಚಕ್ಷುಷೀ ।
ಅಂತೇಚಾದೌಚ ಮಧ್ಯೇಚ ದೃಶ್ಯಸೇತ್ವಂ ಪರಂತಪಃ ॥೬॥

ಪ್ರಭವೋ ನಿರ್ಧಂಚಾಸ್ಯ ನವಿದುಃ ಕೊಭ ವಾನಿತಿ ।
ದೃಶ್ಯಸೇ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಗೋಷುಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷುಚ ॥೭॥

ತ್ರೀನ್ ಲೋಕಾನ್ ಧಾರಯನ್ನಾಸೇ ದೇವಗಂಧರ್ವ ದಾನವಾನ್ ।
ಅಹಂತೆ ಹೃದಯಂ ರಾಮ ಜಿವ್ಹಾ ದೇವೀ ಸರಸ್ವತೀ ॥೮॥

ದೇವಾ ರೋಮಾಣಿ ಗಾತ್ರೇಷು ನಿರ್ಮಿತಾಸ್ತೇ ಸ್ವಮಾಯಯಾ ।
ನಿಮಿಷಸ್ತೇ ಸ್ಮೃತಾರಾತ್ರಿರುನ್ಮೇಷೋದಿ ವನಸ್ತಥಾ ॥೯॥

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಭವಾನ್ ವಿಷ್ಣುಃ ದೇವಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ।
ವಾದಾರ್ಥಂ ರಾವಣಸ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಮಾನುಷೀಂ ತನುಂ ॥೧೦॥

ತದಿದಂಚ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಕೃತಂ ಧರ್ಮ ಭೃತಾಂ ವರ ।
ನಿಹತೋ ರಾವಣೋರಾಮ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ದೇವತಾಃ ಕೃತಾಃ ॥೧೧॥

ಅಮೋಘಂ ದೇವ ವೀರ್ಯಂತೇ ನತೇ ಮೋಘಃ ಪರಾಕ್ರಮಃ ।
ಅಮೋಘಂ ದರ್ಶನಂರಾಮ ನ ಚ ಮೋಘ ಸ್ತವಸ್ತವಃ ॥೧೨॥

ಶಾರ್ಙ್ಗಧನಸ್ಸು, ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೆಂದರೆ ರಾಮರೂಪಿಯಾದ ನೀನೇ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾದುದರಿಂದ ಹೃಷೀಕೇಶನೆಂದೂ ಪುರಾಣ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾಶರಹಿತನಾದ ನೀನು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಮೂಲಕಾರಣ. ಇಂದ್ರನನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವುದರಿಂದ ಉಪೇಂದ್ರ. ಮಧು ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಮಧುಸೂದನ. ಪ್ರಶ್ನಿ ಎಂಬ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿ ಗರ್ಭ ಎಂದೂ ನಿನ್ನ ಹೊಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾವರೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪದ್ಮನಾಭನೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞ ಅನ್ನುವರು. ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಓಂಕಾರ. ವಸುಗಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಪ್ರಜಾಪತಿ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಕಾರಣ. ರುದ್ರ ಗಣದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಂಟನೇ ರುದ್ರ. ಸಾಧ್ಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ಪಂಚಮ ಸಾಧ್ಯ. ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯೇ ನೆಲೆ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಆಶ್ರಯ.

ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊದಲು ಮಧ್ಯ ಕೊನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವವನು ನೀನೇ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದೇವಾಸುರ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೂ ನೀನೇ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯವಿದ್ದಂತೆ. ಸರಸ್ವತಿಯೇ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆ. ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ರೋಮ ರೋಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿರುತ್ತೀ. ನೀನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾಗ ರಾತ್ರಿ, ತೆರೆದಾಗ ಹಗಲು, ಸೀತಾದೇವಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ. ನೀನೇ ಸ್ವಯಂ ವಿಷ್ಣು ಕೃಷ್ಣ, ರಾವಣನನ್ನು ವಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಮನುಷ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆ. ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಹಾರ ರೂಪವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಈಗ ಮುಗಿದಿದೆ. ರಾವಣನನ್ನು ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿರುವೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವು ಅಮೋಘವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವಂತಹದಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಎಂದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರವು ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ.

ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಪೂಜೆಯ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಈ ರಾಮನ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸಿದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುವದು. ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಈ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಬೇಕಾದ, ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ರಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಋಷಿಪಂಚಮೀ ವ್ರತ ವಿಧಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೬

ಮಹಾದೇವ:- ಸುಂದರಿ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, ''ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ರತ ಯಾವದು?'' ಎಂದು. ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಆ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ರತ. ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ನಾರಿಯು ಮಾಡಿದ ಮಹಾಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈ ವ್ರತದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ತೊಳೆದುಹೋಗುವವು.

ವಿಷ್ಣು:- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಶರ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದ. ಅವನು ಸುಶೀಲ ಮತ್ತು ಸದಾ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಂಡಿತ. ಷಟ್ಕರ್ಮನಿರತ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ದೇವಶರ್ಮಾ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದ ಜನರೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಪಂಚಮೀ ತಿಥಿಯಂದು ದೇವಶರ್ಮನ ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ದೇವಶರ್ಮನು ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸೀದಾಸಾಮಗ್ರಿ ಪಾತ್ರೆ ಪರಡೆ ಮುಂತಾದ ಸರ್ವವಿಧ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನವರಸೋಪೇತವಾದ ಪಾಕವನ್ನು ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ತುಂಬಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕಾರ್ಯಾಂತರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ಆ ಮನೆ ಕಾಯುವ ನಾಯಿಯು ಒಳಗೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲನ್ನು ನೆಕ್ಕತೊಡಗಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಜಮಾನಿಯು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಆ ನಾಯಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದಳು. ಅದರಿಂದ ನಾಯಿಯ ಸೊಂಟ ಮುರಿದು ಅದು ನರಳುತ್ತ ಹೊರಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಂಪತಿಗಳು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಆ ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಮನೆಯನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಹೊಸ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಮುನ್ನ ದಿನವೇ ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದೇವಶರ್ಮನು ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದ. ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆ ಮಾಡಿದ. ಮನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳ್ಳೇ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ. ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಾದಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, ಪಕ್ವಾನ್ನ ಭೋಜನ ಹಾಕಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆಲ್ಲ ತಾಂಬೂಲ, ವಸ್ತ್ರ, ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ. ಅನಂತರ ವೇದ ವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತರಾದ ಆ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆ ದೇವಶರ್ಮ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅನಂತರ ದೇವಶರ್ಮನು ತನ್ನ ವಂಶದ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರನ್ನೂ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರ ದವರನ್ನೂ ಕರೆದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ತಾನೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ.

ಅಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ದೇವಶರ್ಮನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆಗ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ನೀರು ತಂದು ಪತಿಯ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪತಿಯ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧಾರಣಮಾಡಿ ತಾನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ಸೊಂಟ ಮುರಿದ ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಯ ಎತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವು ಎರಡೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದವು. ಮಹಾ ಪಂಡಿತನಾದ ದೇವಶರ್ಮನಿಗೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಭಾಷೆಯು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು ಎರಡೂ ಮಾತನಾಡುವದನ್ನು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸಿದ. ಆ ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಎತ್ತು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪತಿಪತ್ನಿಗಳಾದ್ದವು. ಈಗ ನಡುಮುರಿದ ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ನುಡಿಯಿತು.

ನಾಯಿಯು:- ಕಾಂತ, ನನಗೆ ಇಂದು ಭಯಂಕರ ದುಃಖ ಆಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸೊಸೆಯು ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ನನಗೆ ಭಯಂಕರ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೊಂಟವನ್ನೇ ಮುರಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧದ ತಯಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಲು ತಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಹಾವು ಬಂದು ಬಾಯಿ ಹಾಕಿತು. ತನ್ನ ವಿಷವನ್ನೆಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಕ್ಕಿತು. ಅದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಈ ಹಾಲನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯು ಮರು ದಿನ ಮೊಸರು ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲ ಸತ್ತುಹೋಗುವರು

ಎಂದು ನಾನು ಅದನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿ ಬಾಯಿಹಾಕಿದೆ. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಸೊಸೆಯು ನೋಡಿ ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ಬಡೆದು ನನ್ನ ಸೊಂಟ ಮುರಿದಳು. ಈಗ ನನಗೆ ಓಡಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ನಾನು ಆ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮೈಲಿಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ವಿಷದೂಷಿತವಾದ ಆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮನೆಯ ಜನರೂ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ನನ್ನ ನಡ ಮುರಿದು ನರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಎತ್ತು:- ಈಗ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಈ ದೇವಶರ್ಮ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗ. ಇಂದು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವನ್ನೇನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಭೋಜನದ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಯಾರದೂ ಲಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸಿಲ್ಲ. ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಈಗ ಕಂಗಲಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದಿನ ಪಾಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೂಡಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವಶರ್ಮನು ಈ ನಾಯಿ ಹಾಗೂ ಎತ್ತುಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಮತ್ತು ದುಃಖವೂ ಆಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ

ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ನೇರವಾಗಿ ವಶಿಷ್ಠರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ. ಪೂಜ್ಯರೇ, ಇಂದು ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಯಿತು ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಫಲವಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ತೃಪ್ತರಾದರು. ನಾನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಮಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಜನರ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಭೋಜನಾನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಯಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎತ್ತನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿತು. ಹಾವಿನ ವಿಷ ಬಿದ್ದ ಹಾಲನ್ನು ತಾನು ಮುಟ್ಟಿ ಮೈಲಿಗೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೀವ ಉಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯು ತನ್ನ ಸೊಂಟವನ್ನು ಮುರಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ಆ ಎತ್ತು ಕೂಡ ಇಡೀ ದಿನ ತನಗೆ ಯಾರೂ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹುಲ್ಲು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿತು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೇ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆಯು ಕೂಡ ನನಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಿತು. ಆ ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಎತ್ತು ಇವೆರಡೂ ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಮಹಾ ದುಃಖವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಏನು ಉಪಾಯ?

ವಶಿಷ್ಠ:- ನಿಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮೀ ದಿನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಋಷೀ ಪಂಚಮೀ ವ್ರತವನ್ನು ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ. ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಂದು ಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಅಂದು ಹೊರಗೆ ಕೂಡದೆ ಹಾಗೇ ಮೈಲಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಅಡಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಿದಳು. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಇದು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ವಿಷ್ಣು ಜಗತ್ತನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ವಿಷ್ಣುವೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಪಾಲಕರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ತತ್ ತತ್ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಾಲನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ತಮೇವ ಶರಣಂ ಯಾತ ಸರ್ವ ಸಂಹಾರಕಾರಕಂ ।
ಸಪಿತಾ ಜನಿತಾऽಸ್ಮಾಕಂ ಕೀರ್ತಿದೋ ಮಧುಸೂದನಾಃ ॥

ಸರ್ವರ ಸಂಹಾರ ಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನೇ ನೀವೆಲ್ಲರು ಶರಣು ಹೋಗಿರಿ. ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನೂ ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಅವನೇ ಆದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾ ಎಂದು ನನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ರುದ್ರನಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿಸಿ ರುದ್ರನಿಗೆ ಸಂಹಾರಕರ್ತಾ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ತಂದೆಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ **'ಯೋನಃಪಿತಾಜನಿತಾ'** ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಜನಿತಾ ಪಿತಾ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟರಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾರದ, ನೀನೂ ಕೂಡ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೆನೆ. ಅವನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡು **''ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ''** ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಜಪಿಸು. ಅಂಬರೀಷ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಭರತ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಕೇಶವನ ಆರಾಧನೆಗೈದು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ **''ದಾಸೋऽಹಂ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಾನಾಂ''** ನಾನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನ ದಾಸ ಎಂಬುವ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಭೀಷ್ಮ:- ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದರು. ಅವರ ಉಪದೇಶದಂತೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಪುಂಡರೀಕನು ನಾರಾಯಣೈ ಕನಿಷ್ಠನಾಗಿ **''ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ''** ಎನ್ನುವ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ, ಹೃದಯ ಪುಂಡರೀಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ, ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದೇವನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಪಸ್ಸು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಶೌಚ, ನಾಮಸ್ಮರಣ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಅವನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದಿವ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಪೀತಾಬಂರ ಧಾರಿಯಾದ ಅಚ್ಯುತ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಪುಂಡರೀಕನಿಗೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ. ಪುಂಡರೀಕನು ತನ್ನ ನಯನ ಪುಂಡರೀಕವನ್ನು ತೆರೆದು ತನ್ನ ಎದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ, ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರ ನೇತ್ರವುಳ್ಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಚಕ್ರ, ಗದಾಪದ್ಮಗಳು, ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪೀತಾಂಬರ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಂಕಣ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾರ, ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಯೂರ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸ,

ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕೌಸ್ತುಭ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮಣಿ ಮುಕುಟ. ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನಮಾಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ. ಇಂಥ ದಿವ್ಯ ಸುಂದರವಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡ ಮೇಲೆ ಪುಂಡರೀಕನು ಆನಂದತುಂದಿಲನಾಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತೊಡಗಿದನು.

ನಮೋऽಸ್ತು ವಿಷ್ಣವೇ ತುಭ್ಯಂ ಸರ್ವಲೋಕೈಕ ಚಕ್ಷುಷೇ ।
ನಿರಂಜನಾಯ ನಿತ್ಯಾಯ ನಿರ್ಗುಣಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ ॥

ಮಹಾತ್ಮನೂ, ಸತ್ವಾದಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣರಹಿತನೂ, ನಿತ್ಯನೂ, ನಿರ್ದೋಷನೂ, ಆದ ಎಲ್ಲ ಲೋಕದ ಕಣ್ಣಾದ ವಿಷ್ಣುವೆ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

ನಮಃ ಸಮಸ್ತ ವೇದಾಂತ ವಿಶ್ರುತಾತ್ಮ ವಿಭೂತಯೇ ।
ತ್ವಮೇವ ಸರ್ವದೇವೇಶ ಕಾರಣಂ ಕೈಟಭಾರ್ದನ ॥

ಕೈಟಭ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಮರ್ದನಮಾಡಿದ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ನೀನೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ. ಎಲ್ಲ ವೇದವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಂಥ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ಪುಂಡರೀಕನ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರೀತ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ಭಗವಂತನು ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ.

ವಿಷ್ಣು:- ಪುಂಡರೀಕ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನ. ನೀನು ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು. ನೀಡುವೆ.

ಪುಂಡರೀಕ:- ಸ್ವಾಮಿ, ನೀನೇನೋ ನನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವಾಂಛಿತ-ವಾದುದನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಎಂದು ಬಂದು ನಿಂತಿರುವೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಹಿತಾಹಿತ ಪರಿಜ್ಞಾನ ನನಗೆಲ್ಲಿ? ನನಗೆ ಯಾವುದು ಹಿತವೋ ಅದನ್ನು ನೀನೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ದಯಪಾಲಿಸು.

ಮಹಾವಿಷ್ಣು :- ಪುಂಡರೀಕ, ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಸವೆಯಿಸಿದ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡು. ಸರ್ವದಾ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಇರುವೆಯಂತೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಪುಂಡರೀಕನ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಾಧು ! ಸಾಧು ! ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಸಿದ್ಧರು ಹೊಗಳಿದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡಿದರು. ಕಿನ್ನರರು ಕುಣಿದರು. ಅನಂತರ ಆ ಜಗದ್ವೀಶ್ವರನು ಪುಂಡರೀಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದ ಶ್ರೀಹರಿ.

ಭೀಷ್ಮ:- ಧರ್ಮರಾಜ, ಆದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಸಹ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸು. ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಭಗವಂತ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸಕೃದುಚ್ಚರಿತಂ ಯೇನ ಹರಿರಿತ್ಯಕ್ಷರದ್ವಯಂ ।
ಬದ್ಧಃ ಪರಿಕರಸ್ತೇನ ಮೋಕ್ಷಾಯ ಗಮನಂ ಪ್ರತಿ ॥

'ಹರಿ' ಎಂಬ ಎರಡಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಯಾರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟುನಿಂತಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಲಾಭಸ್ತೇಷಾಂ ಜಯಸ್ತೇಷಾಂ ಕುತಸ್ತೇಷಾಮ ಮಂಗಲಂ ।
ಯೇಷಾಮಿಂದೀವರ ಶ್ಯಾಮಃ ಹೃದಯಸ್ಥೋ ಜನಾರ್ದನಃ ॥

ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಹೃದಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಾರು ಧ್ಯಾನಗೈಯುವರೋ, ಅವರಿಗೆ ಸೋಲು ಎಲ್ಲಿ? ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಜಯವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸಿದ್ಧಿ, ಸಮೃದ್ಧಿಗಳ ಲಾಭವು ನಿಶ್ಚಿತ.

ಮಹಾದೇವ:- ಪಾರ್ವತಿ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ನಾಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಕಲೌ ವೈ ಹರಿಗೀತಂ ತು ಸ್ವಗ್ರಹೇ ವಾ ವಿಶೇಷತಃ ।
ಸಾಮಗಾನ ಸಮಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ದೇವಾರ್ಚನ ಸಮಾಧಿಷು ॥

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪೂಜಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ, ಉಪಾಸನೆ, ಆರಾಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನಾಮಪಠನ, ಮಹಿಮಾ ಗಾಯನ ಇವು ಸಾಮವೇದದ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—○—

ಗಂಗಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೭೯

ಪಾರ್ವತಿ:- ಪ್ರಭು, ಗಂಗೆಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನಗೆ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡು. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಗಂಗೆಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೇಗಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಈಗ ನಿರೂಪಿಸು.

ಮಹಾದೇವ:- ಹಿಂದೆ ಭೀಷ್ಮರು ಶರತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ರಿ, ವಶಿಷ್ಠ, ಪುಲಹ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಜಮದಗ್ನಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ನಾರದ, ಪರ್ವತ, ಪರಶುರಾಮ, ಋಚೀಕ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ವ್ಯಾಸ, ದುರ್ವಾಸ, ಗಾಲವ, ಭರದ್ವಾಜ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಧರ್ಮರಾಜನು ಪೂಜಿಸಿ, ಯಥೋಚಿತವಾದ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

ಧರ್ಮರಾಜ:- ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ದೇಶವಾವುದು? ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರ್ವತಗಳು ಯಾವವು? ಉತ್ತಮ ಆಶ್ರಮಗಳು ಯಾವವು? ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು?

ಭೀಷ್ಮ:- ನರೋತ್ತಮ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಓರ್ವ ಸಿದ್ಧನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಛ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಉಪಜೀವನ ಮಾಡುವ ಓರ್ವ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನಾದ ಆ ಸಿದ್ಧ ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಸದಾ ನಾರಾಯಣೈ ಕನಿಷ್ಠ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಸಕ್ತ, ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಚಿಹ್ನಧಾರಕ. ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂಥ ಮಹಾಪುರುಷ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾದ ಆತಿತ್ಯ ನೀಡಿ ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿದ.

ಶಿಬಿ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಪುಣ್ಯ ದೇಶಗಳು, ಯಾವವು? ಪುಣ್ಯ ಪರ್ವತಗಳು ಯಾವವು? ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಗಳು ಯಾವವು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

ಸಿದ್ಧ:- ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇವನದಿಯಾದ ಗಂಗೆ ಹರಿದಿರುವಳೋ, ಆ ದೇಶ ಪುಣ್ಯ ದೇಶ. ಆ ಪರ್ವತ ಪುಣ್ಯ ಪರ್ವತ. ಆ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಆಶ್ರಮಗಳು ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಗಳು. ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೀಯುವದರಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳಿಂದಲೂ ಬರಲಾರದು. ಸಾವಿರ ಚಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯ ಕೇವಲ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಗೋಹತ್ಯೆ, ಸುರಾಪಾನ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವು. ಈ ದೇವನದೀ ಸ್ನಾನದಿಂದ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ ಸರಸ್ವತೀ ಈ ಮೂರು ತ್ರಿವೇಣೀಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮಾಧವನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ವಟವ್ರಕ್ಷದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರು ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾದ್ವಾರ, ಕುಶಾವೃತ, ನೀಲಪರ್ವತ, ಕನಖಲತೀರ್ಥ, ಇಷ್ಟು ಕಡೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ.

ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರವರೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಚಾಶ್ವಮೇಧತಃ ।
ಅಶ್ವತ್ಥಃ ಸರ್ವವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ನದೀ ಭಾಗೀರಥೀ ವರಾ ॥

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧವು ಉತ್ತಮ. ಸಕಲ ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷವು ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನದಿಗಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಗಂಗಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವೈಷ್ಣವರ ಲಕ್ಷಣ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೦

ಪಾರ್ವತಿ:- ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ವೈಷ್ಣವರ ಲಕ್ಷಣವಾವುದು? ಆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಮಹಿಮೆಯೇನು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.

ಮಹಾದೇವ:-

ವಿಷ್ಣೋರಯಂ ಯತಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋಹ್ಯತೋ ವೈ ವೈಷ್ಣವೋ ಮತಃ ।

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದವ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭಕ್ತ, ವೈಷ್ಣವ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶೌಚ ಸತ್ಯ ಕ್ಷಮಾಯುಕ್ತೋ ರಾಗದ್ವೇಷ ವಿವರ್ಜಿತಃ ।
ವೇದವಿದ್ಯಾ ವಿಚಾರಜ್ಞೋ ಯಃ ಸ ವೈಷ್ಣವ ಉಚ್ಯತೇ ॥

ಶೌಚ, ಸತ್ಯ, ಕ್ಷಮ, ಮುಂತಾದ ಗುಣಸಹಿತನೂ, ರಾಗದ್ವೇಷ ರಹಿತನೂ ವೇದವಿದ್ಯೆಯ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಬಲ್ಲವನೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ ವೈಷ್ಣವ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಂಠೇ ಮಾಲಾಧರೋ ಯಸ್ತು ಮುಖೇ ರಾಮಂ ಸದೋಚ್ಚರೇತ್ ।
ಗಾನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಸದಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ನರೋ ವೈಷ್ಣವಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥

ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತುಳಸೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಾಯಿಯಿಂದ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಗಾನರೂಪದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡುವವನು ವೈಷ್ಣವ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಚಕ್ರಾಂಕಿತ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮೆ, ಇವುಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಾರು ಮಾಡುವರೋ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ನವ ವಿಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುವರೋ ಅಂಥ ನರನು ವೈಷ್ಣವ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವನು.

ಕಲೌ ಧನ್ಯತಮಾಃ ಶೂದ್ರಾಃ ವಿಷ್ಣುಧ್ಯಾನ ಪರಾಯಣಾಃ ।
ಇಹ ಲೋಕೇ ಸುಖಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಯಾಂತಿ ವಿಷ್ಣುಂ ಸನಾತನಮ್ ॥

ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಶೂದ್ರರೂ ಸಹ ಧನ್ಯಧನ್ಯರು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದು ಮುಂದೆ ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವರು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವೈಷ್ಣವರ ಲಕ್ಷಣ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಸರ್ವ ಮಾಸಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ವರ್ಣನೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೧

ಪಾರ್ವತೀ:- ಎಲ್ಲ ಮಾಸಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಯಾವ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಅದರ ಮಹಿಮೆಯೇನು? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹಾದೇವ :- ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನದಂದು ದೇವರಿಗೆ ಡೋಲೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಂತ್ರ, ಸ್ತೋತ್ರ,

ಹಾಡುಗಳಿಂದ ತೂಗುತ್ತ ಡೋಲೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಸಾವಿರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತೂಗುಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಮಂಚ ಅಥವಾ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತೂಗಬೇಕು. ಡೋಲಾರೂಢನಾದ ಗೋವಿಂದನ ಎದುರು ಏಕಾದಶೀ ದಿನ ಜಾಗರ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇಶವನ ಈ ಡೋಲೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು, ವಾಸುಕಿ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ಪಗಳೂ, ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರೂ ಬಂದು ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ತೊಟ್ಟಿಲು ಅಥವಾ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಸಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ದೇವರನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು

ಓಂ ಡೋಲಾರೂಢಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಾಧವಾಯಚ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ದೇವಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

ಎಂಬ ಗಾಯತ್ರೀಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು **''ಮಾಧವಾಯ ಗೋವಿಂದಾಯ ಶ್ರೀಕಂಠಾಯ ನಮೋನಮಃ''** ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಎದುರು ನಾರದ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ, ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಪಾರ್ಷದರನ್ನೂ ಇರಿಸಿರಬೇಕು. ತಾಳ, ತಮ್ಮಟೆ, ಶಂಖ, ಜಾಗಟೆ, ಭೇರಿ ಮುಂತಾದ ಐದು ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಯಾಮ ಯಾಮಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಹರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. **''ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ''** ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ನೂರಎಂಟು ಸಲ ದೇವರೆದುರು ಪಠಿಸಬೇಕು. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಬೇಕು.

ದೇವದೇವ ಜಗನ್ನಾಥ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ ।
ಅರ್ಘ್ಯಂ ಗೃಹಾಣ ಮೇ ದೇವ ಕೃಪಾಂ ಕುರು ಮಮೋಪರಿ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಜಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ದೇವರ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ತೂಗಬೇಕು. ಡೋಲಾರೂಢನಾದ ಗೋವಿಂದನ ಎದುರು ಪುರಾಣ, ಪ್ರವಚನ, ಗಾಯನ, ನರ್ತನ, ವಾದನ ಮುಂತಾದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಈ ಡೋಲೋತ್ಸವವು ನಡೆದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವರ ಈ ತೊಟ್ಟಿಲ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಸವದಂತೆ ಉತ್ಸಾಹದುಂಬಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ ಸರ್ವ ಮಾಸಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ವರ್ಣನೆ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತೊಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—೦—

ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶೀ ದಿನದಂದು ದಮನಕೋತ್ಸವದ ವಿಧಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೨

ಮಹಾದೇವ:- ಈ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ದಮನಕೋತ್ಸವವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವೈಷ್ಣವರು ಈ ದಮನಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲೇಬೇಕು. ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ದಮನಮಂಜರಿಯಿಂದ ('ದವನ'ದಿಂದ) ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಉಪವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಾಮನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಾಮದೇವ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ವಿಶ್ವಮೋಹನ ಕಾರಕ ।
ವಿಷ್ಣೋರರ್ಥೇ ವಿಚೇಷ್ಯಾಮಿ ಕೃಪಾಂ ಕುರು ಮಮೋಪರಿ ॥

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದವನದಳಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಕರಂಡಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಊದಿಸುತ್ತ, ಬಾರಿಸುತ್ತ ವೈಭವದಿಂದ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಏಕಾದಶೀ ದಿನ ಅಧಿವಾಸನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವರ ಮುಂದೆ ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ಮಂಡಲ ಮಾಡಿ ರತಿ ಕಾಮರನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುತಂದ ದವನದ ಕರಂಡಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಕಾಮನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕ್ಲೀಂ ಕಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ
ಹ್ರೀಂ ರತ್ಯೈ ನಮಃ

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಮಂಗಳಾರತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಮದನಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಬೇಕು.

ಮನ್ಮಥಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಕಂದರ್ಪಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಅನಂಗಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಭಸ್ಮಶರೀರಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಸ್ಮರಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ವಾಯವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಈಶ್ವರಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಪುಷ್ಪಬಾಣಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ

ಕಾಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇಶವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದ ದವನ ಮಂಜರಿಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ ''ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಕಾಮದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ತನ್ನೋಽನಂಗಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್'' ಎಂದು ಕಾಮಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದ ನೂರೆಂಟು ಸಲ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ

ದೇವ ದೇವ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ।
ಹೃಸ್ಥಾನ್ ಪೂರಯ ಮೇ ವಿಷ್ಣೋ ಕಾಮಾನ್ ಕಾಮೇಶ್ವರೀ ಪ್ರಿಯ॥

ಕಾಮನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೂಪಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ನೀನು ನನ್ನ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ತಿಮಾಡು. ಅನಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದವನಮಂಜರಿಯ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ದಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ''**ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ**' ಎಂಬ ಮೂಲ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗಂಧ, ಧೂಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಮಂತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಗೀತ, ವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಮುಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಲಶದಲ್ಲಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರ, ಅಲಂಕಾರ, ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ದವನಮಂಜರಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದವ, ಹಾಗೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದವ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

ಚೈತ್ರ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದವನಮಂಜರಿಯಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾವಿರ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲ. ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವಿನಿಂದ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದವನು ಮುಕ್ತಿಭಾಗಿ ಆಗುವನು. ದವನ, ಮರುಗ ಇವೆರಡೂ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳು. ಅದುದರಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ದವನದ ದಳಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇವರ ನಾಮೋಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಏರಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಚತುರ್ಭುಜನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ ವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಹೇಶ ನಾರದ ಸಂವಾದ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತೆರಡನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವೈಶಾಖ, ಜೇಷ್ಠ, ಆಷಾಢ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಜಲಶಯನೋತ್ಸವ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೩

ಮಹಾದೇವ:- ವೈಶಾಖ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೀರಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಯನಮಾಡಿಸಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನದಂದು ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಅಥವಾ ತಾಮ್ರ, ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧವಾದ ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ಅಥವಾ ರಾಮ, ಅಥವಾ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಬೇಕು.

''**ಶಯನಂ ಕುರು ದೇವೇಶ ಜಲೇಸ್ಮಿನ್ ವೈ ಸುರೇಶ್ವರ**'' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಗೀತ, ವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರ ಮಾಡಿ (ಏಕಾದಶೀ ದಿನ) ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ವರೆಗೆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಲಶಾಯಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದವರು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

''**ಓಂ, ಹ್ರಾಂ, ಹ್ರೀಂ ರಾಮಾಯ ನಮಃ**'' ಎಂದು ಪೂಜೆಮಾಡುವಾಗ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜಲಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನನ್ನು

ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಧೋದಕವನ್ನು ಹಾಕಿ ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿದವನು ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

''ಓಂ ಕ್ಲೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಗೋವಿಂದಾಯ ಗೋಪೀಜನವಲ್ಲಭಾಯ ನಮಃ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

ದೇವದೇವ ಮಹಾಭಾಗ ಶ್ರೀವತ್ಸಕೃತಲಾಂಛನ ।
ಮಹಾದೇವ ನಮಸ್ತೇऽಸ್ತು ನಮಸ್ತೇ ವಿಶ್ವಭಾವನಃ ।
ಅರ್ಘ್ಯಂ ಗೃಹಾಣ ಭೋ ದೇವ ಮುಕ್ತಿಂ ಮೇ ದೇಹಿಸರ್ವದಾ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಜಲಶಾಯಿಯಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ತುಳಸೀ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಿದವನು ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೌಖ್ಯ ಅನುಭವಿಸಿ ಮುಂದೆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಮಹೇಶ ನಾರದ ಸಂವಾದ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತಮೂರನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪವಿತ್ರಾರೋಪಣ ವಿಧಿ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೪

ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಏರಿಸಬೇಕು. ಈ ಪವಿತ್ರಾರೋಪಣದಿಂದ ಭಕ್ತನು ಆ ಇಡೀ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಥವಾ ಹರಿಭಕ್ತನಾದ ಶೂದ್ರನು ತಂದಕೊಟ್ಟ ಇಲ್ಲವೇ ಕೊಂಡು ತಂದ ರೇಶ್ಮೆಯ ದಾರದಿಂದ ಈ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವವರು ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ತಾಮ್ರದ ತಂತಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮೂರು ಎಳೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ತಲೆಯಿಂದ ಪಾದದವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಮೊಳಕಾಲವರೆಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ನಾಭಿಯವರೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಆ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಶಿವನ ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಿ ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಸರ್ಪಗಳ ಆಕಾರವಾಗಿ ಏರಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ವನಮಾಲೆಯ ಆಕಾರದಿಂದ ತಂತುಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಂಬರೀಷ, ಧ್ರುವ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಮೊದಲಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಈ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಪದೆಯ ದಿನ ಕುಬೇರನಿಗೆ, ದ್ವಿತೀಯಾ ದಿನದಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ, ತದಿಗೆಯಂದು ಪಾರ್ವತಿಗೂ, ಚತುರ್ಥಿದಿನ ಗಣಪತಿಗೂ, ಪಂಚಮೀ ದಿನ ಚಂದ್ರನಿಗೂ, ಷಷ್ಠಿಯ ದಿನ ಸ್ಕಂದನಿಗೂ, ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿನ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಅಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ,

ವಾರಾಹೀ, ವೈಷ್ಣವೀ, ಈಶಾನೀ ಮುಂತಾದ ಮಾತೃಗಣಗಳಿಗೆ ನವಮೀ ದಿನದಂದೂ ಯಮನಿಗೆ ದಶಮೀ ದಿನದಂದೂ, ಏಕಾದಶೀ ದಿನ ಸರ್ವಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೂ ದ್ವಾದಶೀ ದಿನ ಮಾಧವನಿಗೂ ತ್ರಯೋದಶೀದಿನ ಕಾಮನಿಗೂ, ಚತುರ್ದಶೀದಿನ ಮಹಾದೇವನಿಗೂ, ಹುಣ್ಣಿಮೆಯದಿನ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಈ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆ ಪವಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಹನ್ನೆರಡಾದರೂ ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಇರಬೇಕು. ಮಧ್ಯಮಪಕ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಉತ್ತಮಪಕ್ಷ ಮೂವತ್ತಾರು ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಇರಬೇಕು.

ಆ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಕರ್ಪೂರ, ಕೇಶರ, ಕುಂಕುಮ, ಚಂದನ, ಅರಿಷಿಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಉಜ್ಜ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಸಂಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಇರಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿವಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅನಂತರ ಪವಿತ್ರದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಪವಿತ್ರ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ಕ್ರಿಯಾ ಚ ಪೌರುಷೀ ವೀರಾ ಚತುರ್ಥೀ ಚಾಪರಾಜಿತಾ ।
ಜಯಾ ಚ ವಿಜಯಾಚೈವ ಮುಕ್ತಿದಾ ಚ ಸದಾಶಿವ ॥
ಮನೋನ್ಮಣೀ ತು ನವಮೀ ದಶಮೀ ಸರ್ವತೋನ್ಮುಖೀ ॥

ಇವು ಹತ್ತು ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಿಯ ದೇವತೆಗಳಿದ್ದು, ಇವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸೂತ್ರದೇವತೆಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ, ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಆ ಪವಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆ ಪವಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಾಹನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ **''ಆವಾಹಿತೋ ಭವ''** ಎಂದೂ, ಸನ್ನಿಧೀಕರಣ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ **''ಸನ್ನಿಹೋತ ಭವ''** ಎಂದೂ ರಕ್ಷಾ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಧೇನು ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಅಮೃತೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರ ಎದುರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಲಶೋದಕದಿಂದ **''ಓಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ''** ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೈದು ಗಂಧ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯಾದಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಪವಿತ್ರದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗಂಧದಿಂದ ಸುವಾಸಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಧೂಪದಿಂದ ಸುರಭೀಕರಿಸಿ ದೇವರ ಎದುರು ನಮಸ್ಕಾರ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

ಅಮಂತ್ರಿತೋ ಮಹಾದೇವ ಸಾರ್ಥಂ ದೇವ್ಯಾ ಗಣಾಧಿಭಿಃ ।
ಮಂತ್ರೈರ್ವಾ ಲೋಕಪಾಲೈಶ್ಚ ಸಹಿತಃ ಪರಿವಾರಿತೈ ॥

ಎಂದು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಶಿವಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು.

ಆಗಚ್ಛ ಭಗವನ್ ವಿಷ್ಣೋ ವಿಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣಹೇತವೇ ।
ಪ್ರಾತಸ್ತ್ವತ್ಪೂಜನಂ ಕುರ್ಮಃ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ನಿಯತಂ ಕುರು ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಗಂಧವನ್ನೂ, ಪವಿತ್ರವನ್ನೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚರಣದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಮರುದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ದೇವತಾರ್ಚನಾದಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ, ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ, ಜಯ ಘೋಷ, ಘಂಟಾವಾದನ ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ.

ಓಂ ವಾಸುದೇವಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ವಿಷ್ಣುದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ।
ತನ್ನೋ ದೇವಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಏರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಇಡಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ, ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ತನ ಗುರುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡು ತಾನು ಧಾರಣಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಿಗೂ ತಾಂಬೂಲ ದಕ್ಷಿಣಾಸಹಿತವಾಗಿ ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಮಂತ್ರ ಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾ ಹೀನಂ ಭಕ್ತಿ ಹೀನಂ ತು ಕೇಶವ ।
ಯತ್ಪೂಜಿತೋ ಮಯಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ಯಾತು ಮೇ ಧ್ರುವಂ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ತಾನೂ ಅಪ್ತೇಷ್ಟರೊಂದಿಗೆ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಪವಿತ್ರಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ನೀಡುವನು.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪವಿತ್ರಾರೋಪಣ ವಿಧಿ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತಾಲನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೫

ಪಾರ್ವತಿ:- ಸುರೇಶ್ವರ, ಯಾವಯಾವ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಹೂಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

ಮಹಾದೇವ:- ಪಾರ್ವತಿ, ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನಿಂದಾಗಲೀ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನಿಂದಾಗಲೀ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಂತೆ ದವನ, ಮರುಗ, ಕಮಲ ಮುಂತಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೇದಿಗೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಆಷಾಢ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕರವೀರ, ಕಮಲ, ಕದಂಬಕುಸುಮ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಮೂಡಿದಾಗ ಮೋಡದಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕದಂಬ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ಭಗವಂತನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅಗಸೆಯ ಹೂ, ದವನದಳ ಮತ್ತು ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಪಿಗೆ, ರಕ್ತಸಿಂಧೂರ, ಶ್ವೇತ, ಪುಷ್ಪ, ಕಲ್ಹಾರ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಶ್ವೀಜ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ, ಕಮಲ ಮುಂತಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು

ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ತೀಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ಹೂ, ಮತ್ತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸುಗಂಧಿ ಹೂಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ತೀಕದಲ್ಲಿ ಬಕುಲಪುಷ್ಪ, ಪುನ್ನಾಗ ಮತ್ತು ಚಂಪಕಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಂತೆ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ, ಪುಷ್ಯ, ಮಾಘ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಮುಂತಾದ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಎಷ್ಟು ಹೂಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳೊಡನೆ ತುಳಸಿಯ ಮಂಜರಿಗಳನ್ನೂ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ಹೂ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೂ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ತುಳಸಿಯಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ದೇವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಇತಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪುರಾಣ ಭಾಗ-೩ರ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿನ
ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪೂಜೆ ಎಂಬ ಎಂಬತ್ತೈದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

—o—

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೮೬

ಸೂತ:- ಒಂದು ದಿನ ನಾರದ ಮುನಿಯು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಹೂ ಹಿಡಿದು ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮುನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ಉಚ್ಚ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದ. ನಾರದರು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಹೂಗಳನ್ನು ಹೊರಹೊರೆಯಾಗಿ ತಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಒಂದುನೂರಾ ಎಂಟು ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಹೆಸರು ಮರೆತು ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಸುರಲೋಕದ ಪುಷ್ಪವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಕ್ರೋಧಾಗಾರ (ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಾಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮನೆ)ವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಕೃಷ್ಣ ತಾನೂ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಗರುಡನನ್ನು ನೆನೆಸಿದ. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೆನೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗರುಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದ.

ಕೃಷ್ಣ:- ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಕುಪಿತಳಾಗಬೇಡ. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಈಗಲೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಂದು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟುಬಿಡುವೆ. ನಾನು ಹೂಗಳನ್ನು ಹಂಚುವಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡೇ ಕೃಷ್ಣನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸತ್ಯಭಾಮೆಗಾಗಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಇಂದ್ರ:- ಕೃಷ್ಣ, ಇದು ದೇವಲೋಕದ ದಿವ್ಯ ವೃಕ್ಷ. ಇದನ್ನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಕೂಡದು.